

PROGRAMUL
*de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a
Republicii Moldova pentru anii 2024-2034*

Capitolul I.
INTRODUCERE

1. *Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034* (în continuare, *Programul SNA* sau *Programul*) este elaborat în temeiul cadrului normativ în baza căruia se realizează planificarea apărării (Capitolul IV¹; „Planificarea apărării naționale” al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională). Ca urmare a actualizării viziunii statului privind asigurarea apărării naționale, prin aprobarea de către Parlament a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (în continuare – SNA), prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024, Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul unui program.

2. *Programul SNA* este un document de politici publice, care detaliază pe termen mediu (pentru anii 2026-2030) acțiunile impuse de necesitatea adaptării capacităților sectorului de apărare la provocările emergente, în vederea realizării obiectivelor politicii de apărare și direcțiilor de acțiune stabilite în SNA. Acesta asigură planificarea apărării naționale pe termen lung și stabilește modalitățile de punere în aplicare, în domeniul apărării, a dispozițiilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 (în continuare – SSN) în domeniul apărării, urmărind realizarea aspirațiilor naționale privind garantarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării, apărarea, asigurarea și consolidarea păcii și stabilității, precum și protejarea democrației constituționale a Republicii Moldova.

3. În contextul dezideratului strategic al Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană (în continuare – UE), *Programul SNA* este aliniat la prevederile Busolei Strategice pentru Securitate și Apărare a UE, aprobată la 21 martie 2022, document de politici, care prevede întărirea securității și apărării comune, axată pe patru piloni de bază ai Busolei și anume: „Acțiune”, „Apărare”, „Investiție”, „Parteneriat”. Astfel, Programul SNA se axează pe „Acțiuni” hotărâte, imediate și pe termen mediu și lung, în conformitate cu direcțiile de acțiune stabilite pentru asigurarea apărării naționale, prin propulsarea procesului de dezvoltare a capacităților de „Apărare (militară)”, extinderea contribuției Republicii Moldova la pacea și stabilitatea internațională, integrarea graduală în arhitectura de securitate și apărare a UE, „Investiții” în dezvoltarea capabilităților și forțelor proprii, prin creșterea bugetului apărării până la 1% din Produsul intern brut (PIB) către anul 2030, precum și avansarea „Parteneriatelor” strategice cu țările ce împărtășesc viziuni și valori similare.

4. *Programul SNA* este aliniat la parcursul de aderare al Republicii Moldova la UE, în special cu cerințele aferente Capitolului 31 „Politica externă, de securitate și apărare” din cadrul Programului național de aderare pentru anii 2025–2029 (denumit

în continuare – *PNA*), precum și cu prevederile Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și UE. De asemenea, *Programul* reflectă, de asemenea, angajamentele asumate în cadrul Parteneriatului de securitate și apărare dintre Republica Moldova și UE, semnat pe 21 mai 2024 la Bruxelles și aprobat prin Decizia Prim-ministrului nr. 157/2024.

5. Pentru a asigura unitatea de acțiune, coerența și gestionarea integrată a obiectivelor și direcțiilor stabilite, *Programul SNA* este corelat cu obiectivele strategice ale Programului Individual al Parteneriatului Republica Moldova – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (*North Atlantic Treaty Organization*, în continuare – *NATO*) pentru anii 2025–2028 (*Individually Tailored Partnership Programme*, în continuare – *ITPP*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2025. Această aliniere se reflectă în mod special în eforturile de modernizare și dezvoltare a sectorului de apărare, prin îmbunătățirea instruirii militare, a managementului resurselor umane, prin consolidarea rezilienței instituționale, dezvoltarea apărării cibernetice, protecția infrastructurii critice și energetice, promovarea comunicării strategice și creșterea capacității de răspuns la amenințările hibride. Aceste acțiuni se realizează cu sprijinul Pachetului extins al inițiativei de asistență pentru dezvoltarea capacităților de apărare și securitate (*Defence Capacity Building Initiative*, în continuare – *DCB*), aprobat la reuniunea miniștrilor apărării din statele membre ale NATO din 14–15 februarie 2023.

6. *Programul SNA* este aliniat la Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană – 2030” (în continuare – *SND*), aprobată prin Legea nr. 315/2022, contribuind la aprofundarea și operaționalizarea prevederilor acesteia în domeniul securității și apărării. În conformitate cu *SND*, securitatea militară trebuie să rămână o prioritate strategică pentru Republica Moldova, având în vedere proximitatea războiului din Ucraina, precum și persistența problemei nerezolvate a regiunii transnistrene, percepută drept o sursă majoră de instabilitate internă și regională. În acest sens, *SND* promovează restructurarea profundă a sistemului național de apărare și a celui de securitate în ansamblu, prin creșterea investițiilor publice în dotarea și modernizarea Armatei Naționale, prin participarea activă la misiuni și operații internaționale, prin intensificarea cooperării și a schimbului de experiență cu partenerii strategici în domeniul apărării, precum și prin consolidarea sistemului de protecție civilă. Viziunea respectivă este ancorată, într-o manieră coordonată și complementară, în următoarele obiective generale (în continuare – *OG*) și specifice (în continuare – *OS*) din cadrul *SND*:

OG 9. Promovarea unei societăți pașnice și sigure.

OS 9.2. Reducerea vulnerabilității în fața amenințărilor și a riscurilor de orice tip.

OS 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice.

7. Complementar alinierii la *SND*, *Programul SNA* este corelat, de asemenea, cu Planul național de dezvoltare pentru anii 2026-2028 (în continuare – *PND*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 238/2025. Pentru domeniul apărării și securității naționale, *PND* prevede, printre altele:

- modernizarea și extinderea infrastructurii militare pentru sporirea capacității de reacție, în special prin dezvoltarea unui sistem de apărare antiaeriană operațional până în 2026;
- dotarea Armatei Naționale cu armament și tehnică militară și echipament special interoperabile cu cele din armatele statelor partenere până în 2027;
- dezvoltarea unui cadru de instruire standardizat/centralizat până în 2030;
- reconstrucția taberei militare Băcioi, care va permite găzduirea a 2 000 de militari, contribuind la consolidarea infrastructurii de instruire și la optimizarea procesului de pregătire a recruților, până în 2028.

8. În vederea asigurării implementării direcțiilor principale de efort identificate pentru domeniul apărării și securității naționale, *Programul* se aliniază, de asemenea, unor prevederi care nu vizează în mod direct domeniul respectiv, după cum urmează:

8.1. Din cadrul SND:

OG 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților.

OS 1.2. Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenoriat.

OS 1.3. Ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale.

OG 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai.

OS 2.4. Îmbunătățirea condițiilor de locuit.

OG 7. Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente.

OS 7.1. Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente, transparente și deschise pentru participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor.

OS 7.3. Integrarea științei, a tehnologiilor și a datelor în procesul de guvernanță.

8.2. Cu referire la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare – ODD) din Cadrul Național de Monitorizare a Implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, *Programul* se aliniază la următoarele ODD:

ODD 3. *Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă*, contribuie direct la consolidarea sistemului național de apărare, prin menținerea unei populații sănătoase, capabile să susțină eforturile de securitate și apărare ale statului. Un sistem medical eficient sporește capacitatea de reacție în situații de criză, precum pandemii, dezastre naturale sau conflicte armate, și asigură resursele umane necesare instituțiilor din domeniul apărării naționale.

ODD 5. *Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor* sprijină apărarea națională prin promovarea incluziunii sociale și valorificarea completă a potențialului uman. Egalitatea de gen contribuie la reducerea

discriminării și a tensiunilor sociale, întărește coeziunea națională și permite participarea activă a femeilor în domenii precum apărarea, securitatea, diplomația și procesele decizionale, sporind astfel stabilitatea și reziliența statului.

ODD 9. *Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației* sunt esențiale pentru funcționarea eficientă a sistemului de apărare. Infrastructura critică, precum transporturile, energia și comunicațiile, este vitală în gestionarea situațiilor de urgență și a amenințărilor la adresa apărării naționale, iar inovația tehnologică contribuie, de asemenea, la modernizarea capabilităților de apărare și la reducerea dependenței de resurse externe.

ODD 10. *Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta* are un rol important în prevenirea instabilității interne. Diminuarea disparităților sociale și economice contribuie la menținerea coeziunii sociale, reduce riscul conflictelor interne și face societatea mai rezistentă la influențe destabilizatoare, consolidând astfel apărarea și securitatea națională.

ODD 16. *Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile* contribuie la susținerea sistemului național de apărare prin întărirea statului de drept și a încrederii cetățenilor în instituțiile publice. Instituțiile solide și transparente sunt esențiale pentru prevenirea corupției, gestionarea eficientă a crizelor și menținerea ordinii și securității la nivel național.

ODD 17. *Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă* contribuie la apărarea națională prin stimularea cooperării internaționale. Parteneriatele strategice facilitează schimbul de informații, resurse și expertiză și permit statelor să răspundă mai eficient provocărilor globale, consolidând astfel capacitatea generală de apărare națională

8.3. Acțiunile *Programului SNA*, cu precădere în domeniu protecției sociale și salarizării adecvate a efectivului structurilor sistemului național de apărare, sunt în conformitate cu prevederile Strategiei de reformă administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, referitoare la aplicarea unei remunerări adecvate în sectorul bugetar, care stimulează performanța și promovarea unei culturi organizaționale axate pe dezvoltarea capitalului uman, precum și cu prevederile Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023–2030, componenta 2 – elaborarea și planificarea bugetului, obiectivul specific 3 – asigurarea unui nivel adecvat de remunerare în sectorul bugetar.

9. *Programul SNA* a fost elaborat printr-un proces incluziv și dinamic, fundamentat pe o abordare interinstituțională extinsă, cu implicarea activă și coordonată a tuturor autorităților cu responsabilități în domeniul apărării, reunite în cadrul unui grup de lucru interinstituțional, constituit sub egida Comisiei pentru

elaborarea Strategiei Naționale de Apărare, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1313/2024.

10. *Programul SNA* este structurat în două componente principale: partea descriptivă și partea operațională — Planul de acțiuni. Acesta stabilește măsuri, acțiuni și activități fundamentate pe obiectivele politicii de apărare, ce urmează a fi implementate în perioada 2026–2030 și corelate cu prevederile SSN, SND, precum și ale altor documente de politici cu impact asupra apărării și securității naționale.

Partea descriptivă conține descrierea direcțiilor de intervenție prioritare pe termen mediu și evoluția prognozată a indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv general al politicii de apărare, precum și descrierea succintă a acțiunilor prioritare de reformă și logica intervențiilor ce urmează a fi realizate de către Guvern în perioada respectivă. Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare sunt, de asemenea, reflectate în această parte a documentului.

Partea operațională a *Programului SNA* include politicile și acțiunile clar identificate care urmează a fi realizate pe parcursul perioadei de implementare, în conformitate cu indicatorii stabiliți. Aceasta detaliază estimările privind costurile necesare pentru realizarea acțiunilor propuse și stabilește distribuția clară a responsabilităților de implementare între instituțiile guvernamentale competente. Totodată, această secțiune reflectă costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor de reformă aferente fiecărui obiectiv general al politicii de apărare, precum și sursele de finanțare ale acestora.

11. Conform cadrului normativ de specialitate, SNA este implementată într-un efort sincronizat prin Strategia Militară a Republicii Moldova (în continuare – *SM*), prin programul de implementare a acesteia și prin Planul de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța-2035) (în continuare – *PDCMTL*). De asemenea, prevederile SNA vor fi implementate prin planuri și programe transversale elaborate de autoritățile competente în domeniul apărării naționale.

12. Acest *Program* reprezintă instrumentul de implementare a politicii de apărare a statului și act de orchestrare a acțiunilor de bună guvernanță ale instituțiilor responsabile cu apărarea la nivel național și managementul apărării în cadrul sistemului național de apărare. Prevederile *Programului* constituie un punct de reper pentru procesele subsecvente de planificare a apărării, în special pentru dezvoltarea capacităților militare pe termen lung și pentru implementarea conceptelor de rezistență și reziliență națională. Aceste procese se vor materializa în cadrul normativ de rigoare, cu respectarea strictă a Legii nr. 245/2008 privind secretul de stat și a HG nr. 411/2010 privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat.

13. Implementarea Ieficientă și coerentă a *Programului* va depinde de trei criterii de referință: sprijin politic și instituțional din partea conducerii sistemului național de apărare; respectarea alinierii strategice și a vectorului de dezvoltare a apărării naționale, așa cum sunt prevăzute în documentele strategice relevante; precum și asigurarea unui cadru financiar sustenabil și predictibil, conform nivelului de finanțare prevăzut de

SSN și SNA pentru apărare, nivel ce prevede o creștere graduală până la 1% din PIB în anul 2030.

Capitolul II.

ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1.

Mediul de securitate

14. Analiza mediului de securitate al Republicii Moldova a fost efectuată prin identificarea amenințărilor și riscurilor pe termen mediu, ce pot afecta direct sau indirect securitatea militară și apărarea națională, având drept scop determinarea setului de instrumente, acțiuni și măsuri pentru conjugarea eforturilor în cadrul sistemului național de apărare. Totodată, această analiză facilitează adaptarea procesului de planificare a apărării la schimbările din mediul global și regional, reflectate în dinamica de securitate internațională, asigurând astfel relevanța și eficiența măsurilor planificate și prioritizarea acestora pentru consolidarea sistemului național de apărare.

15. Mediul de securitate al Republicii Moldova este influențat de transformări majore la nivel global și european, caracterizate prin volatilitate și imprevizibilitate. Evoluțiile recente ale mediului de securitate, precum războiul din Ucraina, criza sistemului internațional de securitate și multiplicarea amenințărilor convenționale și hibride, creează un context strategic complex, evidențiind necesitatea unei adaptări strategice din partea Republicii Moldova pentru protejarea suveranității și consolidarea rezilienței naționale.

16. La nivel global, mediul de securitate este caracterizat prin contestarea și reconfigurarea ordinii internaționale post-Război Rece, însoțit de creșterea influenței unui spectru larg de actori statali și non-statali, precum și de o difuzie tot mai mare a puterii. Acest proces se desfășoară pe fondul continuării transformării economice globale, al tranziției energetice, al schimbărilor în cererea de resurse, al evoluțiilor demografice, al progreselor tehnologice disruptive și al impactului tot mai vizibil al schimbărilor climatice. Orice modificare a situației de securitate poate produce efecte atât la scară globală, adesea neașteptate, cât și asupra Republicii Moldova.

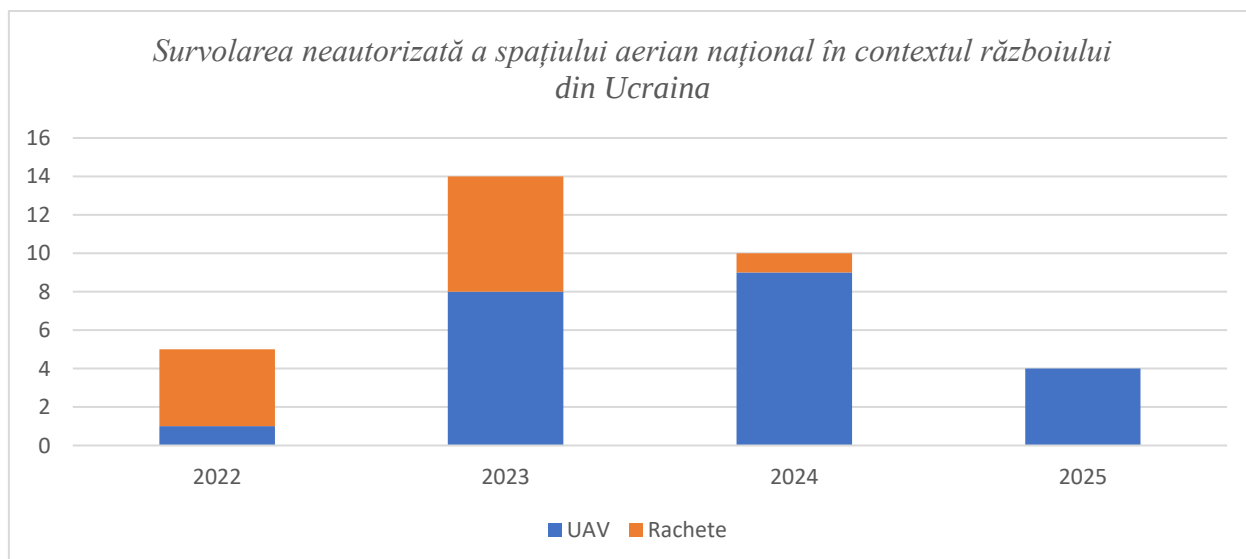
17. La nivel regional (european), mediul de securitate continuă să fie profund afectat de invazia la scară largă a Federației Ruse împotriva Ucrainei, începută în 2022, care a generat o criză puternică de securitate pe continentul european, ale cărei ramificații s-au extins la nivel global. Acest război de agresiune a dus la transformarea profundă a echilibrului de putere de pe continent, care se baza preponderent pe sistemul de tratate de control al armamentelor, stabilit în timpul și după Războiul Rece, precum și pe rolul central al SUA în securitatea europeană. În acest context, atât NATO, cât și UE și-au reconfigurat rolul și locul pe agenda de securitate a continentului spre un profil mult mai accentuat, în timp ce Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (în continuare – OSCE) și-a redus relevanța. Totodată, pe fondul reconsiderării interesului SUA pentru problemele de securitate europeană, consfințit în Strategia

Securității Naționale a SUA, aprobată în noiembrie 2025, în Europa se observă creșterea cheltuielilor pentru apărare la cote nemaiîntâlnite timp de mai multe decenii (<https://milex.sipri.org/sipri>), cap de lance în acest sens fiind astfel de state precum Germania, Franța, Polonia sau Marea Britanie. Cu toate acestea, disensiunile din interiorul UE cu privire la sprijinul Ucrainei împotriva agresiunii ruse, resurgența forțelor politice de extremă dreaptă în mai multe state europene și efectele războiului informațional al Federației Ruse împotriva actorilor statali sau non-statali ce sprijină Ucraina generează riscuri de fragmentare a coeziunii politice de pe continent. Acest context poate fragiliza situația de securitate și, în anumite scenarii, ar putea duce la extinderea agresiunii ruse dincolo de Ucraina, spre alte state adiacente.

18. Dinamica și complexitatea mediului de securitate determină natura, intensitatea și evoluția amenințărilor la adresa apărării naționale. În contextul implementării *Programului SNA*, pe baza analizei realizate în SSN, SNA și a evoluțiilor recente, sunt identificate următoarele amenințări majore:

18.1. *Continuarea agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina și posibila extindere a acesteia către frontierele Republicii Moldova* reprezintă un factor central în ecuația de securitate a Republicii Moldova, generând amenințări multiple la adresa securității naționale, dintre care violarea repetată a spațiului aerian național este deja o realitate materializată (Figura 1).

În acest sens, continuarea acțiunilor militare din Ucraina crește probabilitatea expunerii infrastructurii și populației Republicii Moldova în fața unor atacuri aeriene, voluntare sau accidentale. Această stare de fapt se reflectă și în percepțiile publice, o proporție semnificativă a cetățenilor Republicii Moldova (72,3%) considerând războiul respectiv ca un factor ce poate influența securitatea națională (Figura 2).

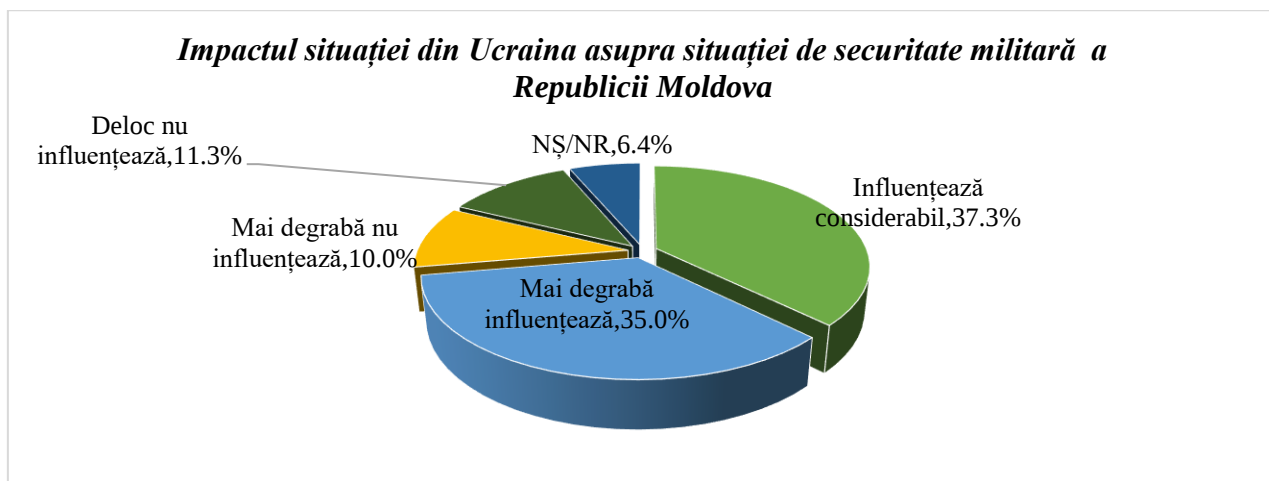

Figura 1. Survolarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova
Sursa: Ministerul Apărării

Percepțiile populației RM asupra situației de securitate națională			
Criteriu	Variabile	2025	
		Număr	%
Genul respondentului:	Masculin	576	45,4%
	Feminin	570	54,6%
Vârsta respondentului:	18-29 ani	198	15,2%
	30-44 ani	262	27,9%
	45-59 ani	262	24,2%
	60 + ani	424	32,7%
Studiile respondentului:	Medii incomplete / fără studii	201	18,4%
	Medii generale	243	20,1%
	Profesional tehnice	430	36,5%
	Superioare	271	25,0%
Ocupația respondentului:	Activ economic	439	40,9%
	Inactiv economic	707	59,1%
Limba de comunicare:	Română	858	74,7%
	Rusă sau alta	288	25,3%
Nivelul socio-economic:	Nivel scăzut	383	33,3%
	Nivel mediu	379	33,3%
	Nivel înalt	384	33,5%
Mediu de reședință:	Urban	507	44,6%
	Rural	639	55,4%
Total	-	1146	100,0%

Figura 2: Percepțiile populației RM asupra situației de securitate națională

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif). Volumul eșantionului: 1146 persoane cu vârstă de la 18 ani până la 60 plus. 13 regiuni geografice, care coincid cu unitățile administrativ teritoriale, mediu rezidențial (urban-rural). Eșantionul este reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova, prezentă în țară în perioada de colectare a datelor (16 februarie – 3 martie 2025) cu o marjă de eroare $\pm 3\%$.

Totodată, posibila extindere a teritoriilor ocupate de Federația Rusă în Ucraina către frontierele Republicii Moldova reprezintă o amenințare majoră directă asupra securității, parcursului european și statalității țării.

18.2. Menținerea prezenței militare străine în regiunea transnistreană a Republicii Moldova reprezintă o amenințare militară directă. Prezența nelegitimă a

formațiunilor armate ale regimului neconstituțional din regiunea transnistreană, precum și a forțelor militare ale Federației Ruse din cadrul Grupului operativ de trupe ruse (GOTR), poate fi folosită în mod direct sau indirect, individual sau împreună, pentru a sprijini obiectivele strategice atât ale regimului separatist, cât și ale Federației Ruse, în detrimentul suveranității și integrității teritoriale a statului.

Deși Republica Moldova își menține angajamentul față de o soluționare pașnică a diferendului transnistrean, nu pot fi excluse riscurile asociate provocărilor deliberate, destabilizărilor controlate sau utilizării regiunii ca platformă pentru operațiuni hibride. Absența controlului constituțional deplin asupra acestei părți a teritoriului național creează un vid de securitate, favorabil activităților ilicite și influențelor externe care contravin intereselor Republicii Moldova.

18.3. Intensificarea operațiilor de tip hibrid. Războiul din Ucraina și aprofundarea procesului de accedere la UE au expus Republica Moldova în ultimii ani la un spectru tot mai amplu de amenințări hibride, caracterizate prin intensitate și diversitate crescute (Figura 3). Acestea se manifestă simultan pe multiple planuri: militar – prin provocări militare împotriva Republicii Moldova; politic – prin tentative de influență externă și subminare a instituțiilor democratice; economic – prin utilizarea presiunilor comerciale, energetice și financiare; social – prin campanii de dezinformare sau manipulare a informațiilor și ingerințelor străine, prin polarizare artificială a opiniei publice. Aceste amenințări hibride urmăresc să exploateze vulnerabilitățile interne ale statului, reducându-i reziliența și capacitatea de a-și urmări în mod liber parcursul strategic.

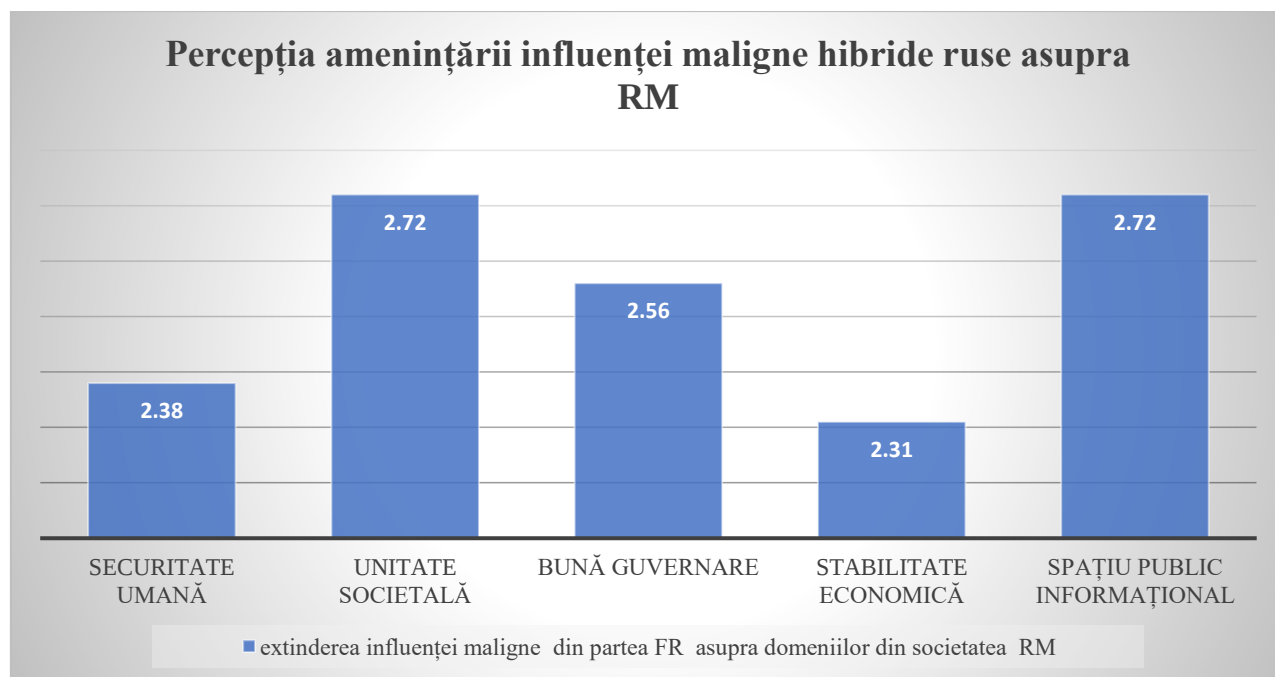

Figura 3: Percepția influenței amenințărilor hibride maligne din partea FR asupra RM

Sursa: Opinia experților conform Barometrului Rezilienței Chatham House (1 – influență joasă, 5 – influență înaltă). <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2024-03/2024-03-22-resilience-barometer.pdf>
Sondajul bazat pe opinia respondenților moldoveni și internaționali, care au experiență în fiecare pilon de reziliență. Barometrul Rezilienței Chatham House (*Barometer Resilience Chatham House*)

18.4. Intensificarea atacurilor informaționale și/sau cibernetice. Agravarea situației regionale de securitate, precum și accelerarea parcursului european au dus la intensificarea presiunilor și atacurilor în domeniile informațional și cibernetic, scopul acestora fiind alterarea capacității decizionale, inclusiv în domeniul apărării naționale, atât prin subminarea coeziunii societății moldovenești prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezistenței scăzute la manipulare a informațiilor și ingerințelor străine ale unor segmente ale populației, cât și prin țintirea sistemelor de rețea guvernamentale și ale sectorului privat, perturbând datele și informațiile critice utilizate de entitățile sistemului național de apărare.

18.5. Proliferarea armelor și tehnologiilor militare. Accesul unor actori statali și non-statali la capabilități militare avansate cu potențial distructiv ridicat constituie o amenințare semnificativă la adresa apărării naționale, iar războiul din Ucraina a evidențiat atât amploarea utilizării sistemelor moderne de armament și a tehnologiilor militare cu efect distructiv, cât și pericolele generate de circulația necontrolată a echipamentelor militare pe piețele naționale, regionale și internaționale. Înmarmarea excesivă a actorilor statali din regiune, extinderea comerțului de armament, inclusiv cel ilicit, transferul tehnologiilor cu dublă utilizare și diseminarea necontrolată a cunoștințelor tehnico-militare sporesc riscul ca aceste resurse să fie exploatare în acțiuni ostile, în special de natură hibridă, împotriva Republicii Moldova.

18.6. Intensificarea efectelor dezastrelor naturale și a schimbărilor climatice. Acest tip de amenințări este tot mai relevant pentru apărarea națională, datorită impactului direct asupra infrastructurii critice, resurselor și capacităților de intervenție. Creșterea frecvenței unor astfel de fenomene, precum inundațiile, seceta extremă, incendiile de vegetație sau alunecările de teren, poate afecta mobilitatea forțelor destinate apărării naționale, stocurile logistice și funcționarea rețelelor de comunicații și transport. În plus, schimbările climatice accentuează presiunile socio-economice și pot genera instabilitate regională, inclusiv prin migrații forțate și competiția pentru resurse, ceea ce necesită o capacitate robustă de răspuns civil și militar, inclusiv prin dezvoltarea continuă a sistemului integrat de gestionare a crizelor.

19. Amenințările identificate sunt complexe, interconectate și se pot manifesta în mod hibrid, multidimensional și sincronizat, iar efectul lor cumulativ continuu poate pune într-un pericol existențial suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova.

Lipsa unor intervenții adecvate pentru consolidarea sistemului național de apărare al Republicii Moldova și ignorarea amenințărilor și riscurilor identificate vor avea consecințe grave și de durată, nu doar asupra statului și stabilității politice, economice și sociale, ci și asupra siguranței și prosperității tuturor cetățenilor, indiferent de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socio-economic sau etnie. Efectele acestor amenințări depășesc dimensiunea militară, influențând direct calitatea vieții, stabilitatea și prosperitatea oamenilor, în special a grupurilor vulnerabile, și necesită capacități adecvate generate de stat prin intermediul instituțiilor care fac parte din sistemul național de apărare și al forțelor destinate apărării naționale.

Lipsa unui sistem de apărare națională robust, cu capacități de răspuns rapide, integrate și adaptabile, capabile să facă față unui spectru larg de amenințări, va afecta nu doar apărarea statului și siguranța cetățenilor, ci va amplifica vulnerabilitatea statului, va crea dependențe strategice, va favoriza coerciția externă și izolarea internațională, va spori instabilitatea multidimensională, criminalitatea și insecuritatea internă și va complica gestionarea crizelor umane și sociale majore, inclusiv migrația necontrolată și scăderea nivelului de trai.

Secțiunea 2.

Factori de impact asupra politicii de apărare

20. Pentru perioada de aplicare a *Programului* sunt identificați următorii factori interni și externi, aflați într-o permanentă interdependență și având posibil impact asupra implementării politicii de apărare a Republicii Moldova și, implicit, asupra sistemului național de apărare, după cum urmează (în ordine ascendentă, de la nivel național la cel regional și global)):

20.1. Neutralitatea Republicii Moldova. Republica Moldova va continua să considere statutul de neutralitate al țării, consacrat constituțional, ca pilon fundamental al politicii sale de apărare. Acest lucru însă nu înseamnă izolare. Neutralitatea țării obligă autoritățile sistemului național de apărare să adopte toate măsurile necesare pentru asigurarea și dezvoltarea capacităților de apărare. Aceste măsuri vor include atât aspecte de colaborare și parteneriat extern, cât și promovarea și asigurarea păcii, inclusiv prin participarea la misiuni și operații internaționale. Totodată, statutul de neutralitate și mediul de securitate al Republicii Moldova impun activarea măsurilor pentru dezvoltarea propriei industrii de apărare.

20.2. Capacitatea de reziliență națională și de rezistență. Pentru perioada de aplicare a *Programului SNA*, reziliența națională și rezistența vor constitui factori determinanți pentru modelarea politicii de apărare, în vederea asigurării funcționalității statului, protejării populației și contracarării eficiente a amenințărilor. În acest sens, de primă importanță va fi integrarea în eforturile naționale a acțiunilor de dezvoltare a rezilienței și continuității guvernării, de consolidare a infrastructurii critice, de protejare și implicare a populației în activitățile de organizare a apărării, precum și de integrare în parteneriate externe.

20.3. Dezvoltarea Forțelor Armate (Armatei Naționale). Succesul procesului de dezvoltare a Armatei Naționale, componenta principală a Forțelor Armate, reprezintă un factor esențial care influențează politica de apărare, întrucât aceste forțe constituie nucleul capacității defensive a statului și principalul garant al securității și apărării naționale. O forță armată modernizată, bine echipată și instruită asigură funcționalitatea mecanismelor defensive ale statului atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau pe timp de război. În acest sens, în perioada de aplicare a *Programului SNA*, factorul respectiv urmează să fie reflectat în primul rând prin ajustarea cadrului normativ național în domeniu, prin creșterea graduală a alocațiilor bugetare destinate apărării naționale, prin aprobarea și implementarea noii structuri de forțe, prin extinderea

participării la misiuni și operații internaționale, precum și prin extinderea parteneriatelor și cooperării externe..

20.4. Eforturile Republicii Moldova în promovarea egalității de gen sunt tot mai vizibile și recunoscute pe plan internațional. În 2025, Republica Moldova ocupă locul 7 în *Clasamentul Mondial privind Egalitatea de Gen*, un rezultat care reflectă angajamentul național de a asigura șanse egale pentru femei și bărbați, atât în sectorul public, cât și în domeniul militar. Schimbarea de percepție față de femeile din sectorul de securitate și apărare este determinată de eforturile instituțiilor naționale în promovarea egalității de gen, prin aprobarea, începând cu 2018, a Programelor Naționale de Implementare a Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU 1325 privind Femeile, Pacea și Securitatea. În prezent, în cadrul Ministerului Apărării, 22% din numărul total de militari prin contract sunt femei, dintre care 62% sunt ofițeri. Totodată, din numărul funcționarilor publici angajați în structura de apărare, 56,7% sunt femei. Din 2007, Ministerul Apărării a detașat 38 de femei în misiuni și operații internaționale, în calitate de observatori militari, pe continentul african (Republica Centrafricană, Sudanul de Sud, Coasta de Fildeș) și Georgia și ca parte a contingentelor de pacificatori în Regiunea Balcanilor de Vest (Kosovo) și Asia de Vest (Republica Libaneză).

20.5. Procesul de extindere a UE. În contextul intensificării proceselor de extindere a UE și deschiderii negocierilor de aderare cu noi candidați, inclusiv Republica Moldova, este de așteptat ca UE să acorde o atenție sporită stabilității și rezilienței statelor din Vecinătatea Estică, în special în contextul războiului din Ucraina și al competiției geopolitice cu Federația Rusă. Acest proces va avea implicații majore asupra securității europene, prin consolidarea frontierelor estice ale UE și extinderea zonelor de stabilitate, dar va aduce și provocări legate de coeziunea internă a Uniunii, capacitatea instituțională și gestionarea divergențelor dintre statele membre. Totodată, perspectiva de accedere a Republicii Moldova la UE până în 2030 impune măsuri de asigurare a apropierei și sincronizării treptate a sistemului național de apărare cu politicile și arhitectura de securitate și apărare europeană încă din perioada de pre-aderare.

20.6. Presiunile demografice. Populația mondială continuă să crească și să îmbătrânească, dar cu ritmuri diferite între regiuni. Migrația și extinderea clasei mijlocii la nivel global și regional vor influența direct echilibrele economice și sociale. În Republica Moldova, această tendință este reflectată printr-un proces accentuat de scădere a populației totale și, în special, a segmentului tânăr, apt pentru serviciul militar. În anii recentți se observă și o creștere constantă a îmbătrânirii demografice în Republica Moldova comparativ cu perioadele anterioare, atât în total (25,9% în 2025, comparativ cu 21,7% în anul 2020), cât și în structura pe sexe, cu un coeficient mai mare în rândul femeilor (29,1%) față de bărbați (22,2%). Rata îmbătrânirii este legată de migrația netă negativă, scăderea natalității și creșterea speranței de viață a unor grupe ale populației. Acest lucru afectează capacitatea de regenerare a resurselor umane, eficacitatea și reziliența sistemului național de apărare.

20.7. Schimbările climatice. Efectele schimbărilor climatice devin tot mai evidente și mai extreme, afectând sistemul național de apărare ca un multiplicator de riscuri prin

intensificarea dezastrelor naturale, a instabilității sociale și a migrației forțate. Forțele armate și cele destinate apărării naționale sunt tot mai frecvent implicate în gestionarea situațiilor de urgență, ceea ce crește presiunea asupra personalului, resurselor și bugetului apărării. Fenomenele climatice extreme afectează infrastructura militară, capacitatea operațională și nivelul de pregătire, impunând integrarea dimensiunii climatice în planificarea strategică, adaptarea conceptuală și modernizarea infrastructurii. Creșterea cererii de resurse va exercita presiuni suplimentare asupra mediului natural, iar eforturile de atenuare și adaptare la schimbările climatice vor mobiliza din ce în ce mai mult societățile, economiile și guvernele.

20.8. Tranziția energetică. Progresele tehnologice vor avea un impact enorm asupra activității economice și asupra sistemelor energetice viitoare. Diversificarea și dezvoltarea surselor de energie alternative vor asigura independența energetică, consolidând astfel autonomia strategică a sistemului național de apărare prin creșterea eficienței energetice a infrastructurii critice și prin dezvoltarea unor capacități mai sustenabile și autonome ale statului. Totodată, extinderea infrastructurii energetice moderne – rețele inteligente, parcuri eoliene, centrale fotovoltaice sau sisteme de stocare – creează noi obiective sensibile ce trebuie protejate. Astfel, tranziția energetică devine nu doar un proces economic și ecologic, ci și un factor strategic cu impact direct asupra planificării și funcționării sistemului național de apărare.

20.9. Reconfigurarea arhitecturii internaționale de securitate și competiția globală pentru putere. Procesul de transformare a ordinii internaționale va continua, ceea ce va afecta echilibrul de putere existent atât la nivel global, cât și regional. Acest aspect va duce la o desconsiderare continuă a principiilor pe care se baza vechea ordine mondială, cele mai afectate dintre acestea fiind suveranitatea și integritatea teritorială a statelor, respectarea normelor dreptului internațional, gestionarea colectivă a securității și respectarea drepturilor omului și a democrației. În acest context, la nivel regional (european) în perioada următoare, arhitectura de securitate europeană va continua să se afle într-un proces accelerat de schimbare, determinat de războiul din Ucraina și de consecințele sale asupra stabilității regionale. Este de așteptat ca NATO să își consolideze în continuare flancul estic și mecanismele de descurajare, în timp ce UE va intensifica eforturile pentru dezvoltarea unei dimensiuni autonome de apărare, complementare relației trans-atlantice. Totodată, relația dintre Europa și SUA va fi redefinită pe baza unei împărțiri mai echitabile a responsabilităților, dar și a necesității de a răspunde unitar la amenințările emergente.

20.10. Războiul din Ucraina. Sechelele războiului din Ucraina vor afecta, pentru o perioadă îndelungată, configurația de securitate nu numai a principalilor actori implicați (Ucraina și Federația Rusă), ci și a întregului continent european, chiar și după încheierea formală a conflictului. Identificarea unor soluții durabile de pace va constitui, în perioada următoare, una dintre cele mai mari provocări pentru agenda de securitate internațională, iar un eventual eșec în acest sens nu ar face decât să deschidă calea reizbucnirii războiului pe termen scurt sau mediu.

20.11. Creșterea cheltuielilor militare. Un factor important în modelarea politicii de apărare îl constituie creșterea exponențială a cheltuielilor militare la nivel

global. Conform tendințelor recente, la sfârșitul anului 2024, cheltuielile militare totale au ajuns la 2.718 miliarde de dolari, marcând o creștere de 9,4% în termeni reali față de 2023. Aceasta reprezintă 2,5% din PIB-ul mondial. La nivel regional (Fig. 4), cheltuielile militare europene au crescut cu 17%, ajungând la 693 miliarde de dolari în 2024. Membrii NATO au cheltuit 1.506 miliarde de dolari, 18 din cei 32 de membri atingând obiectivul de 2% din PIB. Cele mai mari cheltuieli în domeniul apărării sunt realizate de SUA, care se situează pe primul loc, cu 997 miliarde de dolari, urmate de China (314 miliarde de dolari), Rusia (149 miliarde de dolari), Germania (108 miliarde de dolari) și India (84 miliarde de dolari).

Cheltuielile militare rusești au înregistrat o creștere de 38% în 2024, ajungând la 149 miliarde de dolari, echivalentul a 7,1% din PIB. Ucraina a fost al optulea cel mai mare cheltuitor la nivel global, cu o creștere de 2,9%, până la 64,7 miliarde de dolari, reprezentând 34% din PIB-ul său. Începând cu 2025, a fost propus un angajament politic la nivelul NATO privind majorarea alocărilor pentru bugetele de apărare până la 5% din PIB, până în 2035.

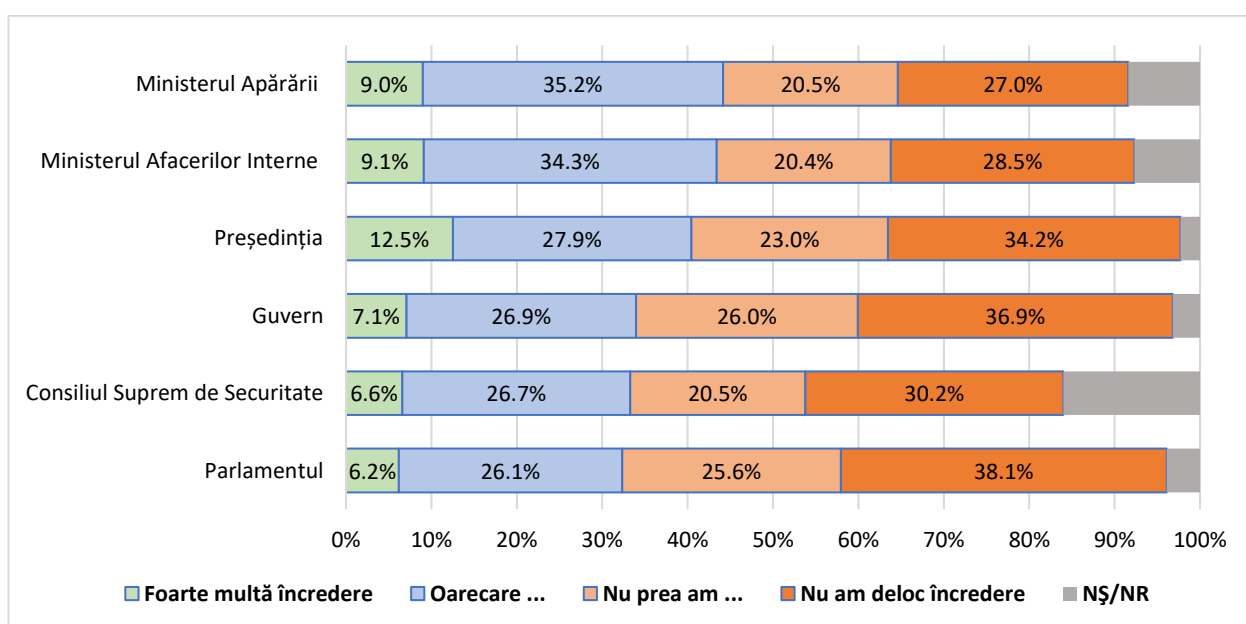
Figura 4: Cheltuielile de apărare planificate pentru apărare, ponderea cu procente din PIB.

Sursa: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/defence-numbers/>.

Nr.	Țara	Planificat	Anul țintă
1.	Austria	2%	2032
2.	Belgia	2 %	2025
3.	Bulgaria	2,04%	2025
4.	Croația	3%	2030
5.	Cipru	1,73%	2025
6.	Cehia	3%	2030
7.	Danemarca	3+%	2026
8.	Estonia	5,40%	2029
9.	Finlanda	3%	2029
10.	Franța	3,50%	2030
11.	Germania	3,5%	2035
12.	Grecia	3,5%	2036
13.	Ungaria	2%	
14.	Italia	2%	2025
15.	Irlanda	0,5%	2034
16.	Letonia	4%	2026
17.	Lituania	5,5%	2026
18.	Luxemburg	2%	2030
19.	Malta	0,41%	2025
20.	Marea Britanie	2,5%	2027
21.	Țările de Jos	3,5%%	2032
22.	Norvegia	2,16%	2025
23.	Polonia	4,7%	2025
24.	Portugalia	1,5%	2025
25.	Romania	3,5%	2030

26.	Slovacia	2%	2025
27.	Slovenia	1,6%	2026
28.	Spania	2%	2025
29.	Suedia	2,6%	2028
30.	Turcia	1,8%	2025

20.12. Tendințe de descreșterea popularității (promovării) serviciului militar la nivel internațional. Pe plan global, profesionalizarea forțelor armate și accentul tot mai pronunțat pe tehnologiile avansate au diminuat atractivitatea serviciului militar obligatoriu în favoarea celui bazat pe voluntariat sau contract. Totodată, creșterea nivelului de trai în statele dezvoltate, precum și o perioadă îndelungată de stabilitate și siguranță au dus la o reducere semnificativă a bazei de recrutare pentru serviciul militar pe bază de contract, tinerii orientându-se tot mai mult către profesii mai puțin riscante. În Republica Moldova, acest fenomen este amplificat de factori demografici (scăderea numărului de tineri apti pentru serviciul militar), socio-economici (migrația și preferințele pentru profesii civile mai atractive din punct de vedere financiar), dar și de percepțiile culturale privind statutul militarului și nivelul de încredere în instituțiile de forță. De circa un deceniu, Republica Moldova se confruntă cu un fenomen ce poate fi calificat drept criză de încredere în instituțiile statului. După ce, în perioada 2016–2017, a atins cele mai scăzute cote din ultimele două decenii, încrederea cetățenilor în instituțiile statului nu a mai revenit la nivelurile anterioare. Instituții precum Parlamentul, Consiliul Național de Securitate și Guvernul înregistrează aprecieri pozitive în limitele de 32%–34%. În intervalul 40%–45% al aprecierilor pozitive se regăsesc instituții precum Președinția, Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne. Ministerul Apărării înregistrează cel mai ridicat nivel de încredere dintre instituțiile menționate, iar comparativ cu situația din 2024, nivelul rămâne stabil (Figura 5).

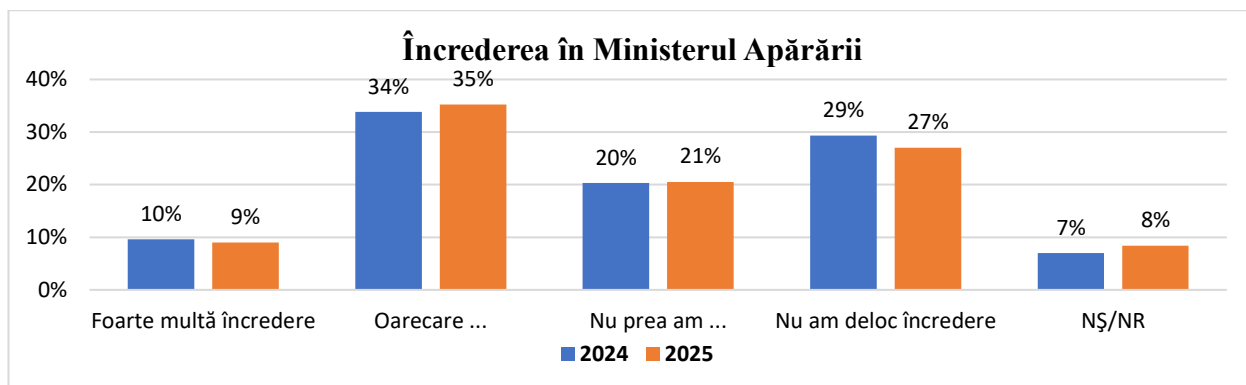

Figura 5: Nivelul de încredere al populației RM în unele din instituțiile statului

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif).

Totodată, în cadrul sistemului de securitate al țării persistă discrepanțe semnificative între instituții în ceea ce privește nivelul de încredere al cetățenilor, unele dintre acestea înregistrând un raport net pozitiv între încredere și neîncredere. Acest fapt indică o diferențiere clară în percepția publică asupra instituțiilor din sectorul de securitate.

Cel mai ridicat nivel de încredere este acordat pompierilor și serviciului SMURD, care beneficiază de peste 90% încredere și de o rată foarte redusă a neîncrederii, ceea ce generează o încredere netă de aproape 90%. Acest nivel excepțional poate fi explicat prin caracterul apolitic, intervențional și orientat direct către protecția cetățeanului al acestor structuri.

Armata Națională ocupă următoarea poziție în clasamentul încrederii, cu peste 60% dintre cetățeni exprimându-și încrederea, în timp ce aproximativ 30% manifestă neîncredere. Diferența dintre cele două valori indică un capital de legitimitate relativ consolidat, dar inferior celui de care beneficiază structurile de intervenție în situații de urgență. În contextul deteriorării mediului regional de securitate, relevanța instituției a crescut, iar procesele de modernizare și cooperare internațională au contribuit suplimentar la consolidarea imaginii sale publice, chiar dacă aceasta nu atinge nivelul excepțional de încredere acordat serviciilor de urgență.

Un raport net pozitiv al încrederii se constată și în cazul Poliției de Frontieră (61,3% încredere și 33,7% neîncredere), Serviciul Vamal (53,2% față de 38,0%) și Serviciul de Informații și Securitate (49,7% față de 36,7% neîncredere). Deși aceste instituții mențin un sold pozitiv al încrederii, nivelurile mai moderate sugerează existența unor percepții publice mai nuanțate, posibil influențate de expunerea mediatică, de interacțiunea directă cu cetățenii sau de asocierea cu procese de control.

În ansamblu, datele evidențiază o tendință clară: instituțiile percepute ca fiind orientate direct către protecția imediată a cetățeanului se bucură de un nivel superior de încredere, în timp ce instituțiile cu atribuții de reglementare, control sau informații se confruntă cu un nivel mai echilibrat al raportului încredere–neîncredere (Figura 6).

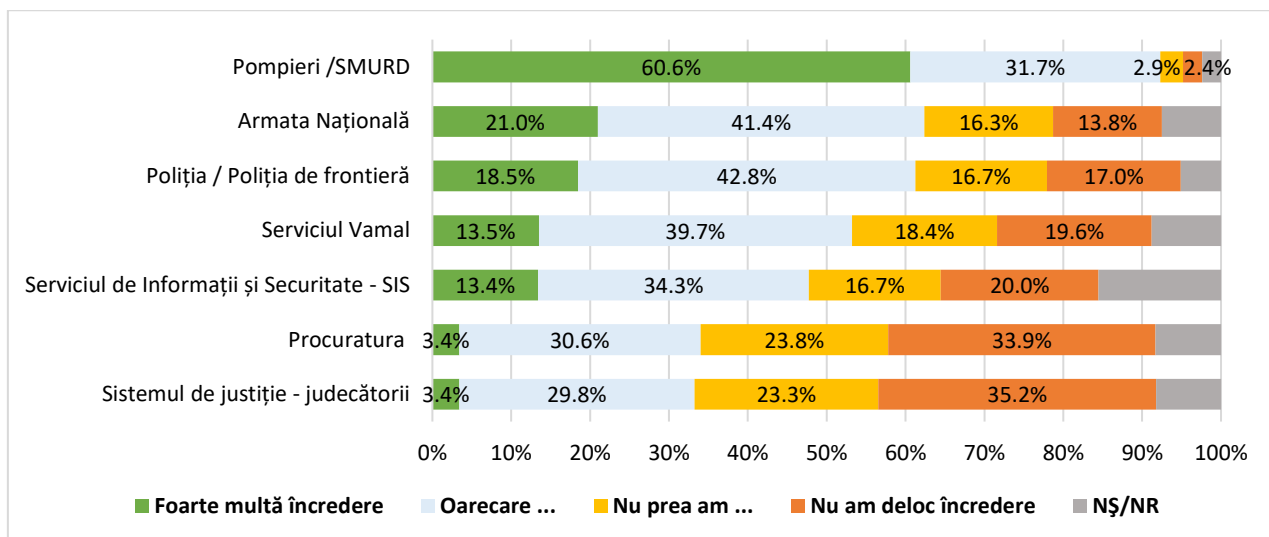

Figura 6: Nivelul de încredere în unele subdiviziuni ale instituțiilor de securitate și apărare

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif).

20.13. Progresul tehnologic. Evoluția tehnologiilor emergente și disruptive, inclusiv în domeniul militar, va accelera competiția globală pentru superioritate tehnologică și va remodela securitatea internațională. Se anticipează că dezvoltarea senzorilor avansați, a inteligenței artificiale, a automatizării și a capacităților cibernetice va transforma strategiile de apărare, capabilitățile operaționale și procesul decizional militar. Această dinamică va genera atât oportunități pentru consolidarea eficienței și preciziei acțiunilor militare, cât și riscuri sporite de escaladare și vulnerabilități, cu efecte încă imprevizibile asupra stabilității și securității internaționale. De asemenea, accesul extins la informații și creșterea numărului de tehnologii cu dublă destinație vor spori capacitatea organizațiilor extremiste violente și a grupărilor de crimă organizată de a provoca daune.

21. Factorii analizați sunt în permanentă schimbare și exercită influențe diferite asupra politicii de apărare a Republicii Moldova, manifestându-se atât separat, cât și interconectate.

Secțiunea 3.

Aspecte specifice cu referire domeniul de intervenție al Programului SNA

22. Apărarea națională este asigurată prin efortul conjugat al acțiunilor politice, militare, economice, diplomatice, informaționale și sociale, iar măsurile adoptate în acest domeniu sunt obligatorii pentru autoritățile și instituțiile publice, pentru agenții economici, indiferent de forma de proprietate, precum și pentru cetățenii Republicii Moldova.

23. Implementarea *Programului SNA* implică o serie de particularități determinate de complexitatea domeniului apărării naționale, care, dincolo de dimensiunea militară, integrează și componente civile, economice și sociale. Aceste particularități impun un nivel înalt de coordonare și complementaritate interinstituțională, pentru a asigura coerența acțiunilor și utilizarea eficientă și durabilă a resurselor disponibile..

24. Caracterul transversal al SNA, ce implică participarea Guvernului și a autorităților subordonate acestuia, a Parlamentului, a Aparatului Președintelui, a structurilor coordonate de Președintele țării, precum și a autorităților și instituțiilor aflate sub control parlamentar, determină caracterul interinstituțional distinct al *Programului SNA*.

25. SNA este un document de politici elaborat de Guvern prin intermediul Ministerului Apărării și aprobat, cu avizul Președintelui, de Parlament - instituții care împreună conduc sistemul național de apărare și exercită rolul colectiv de supraveghere și control al implementării strategiei. Guvernul, prin Ministerul Apărării, coordonează eforturile de punere în aplicare a SNA, inclusiv în raport cu instituțiile care nu se află direct sub autoritatea sa. Pentru a asigura unitatea, coerență și complementaritatea acțiunilor la nivel național, toate instituțiile implicate în implementarea SNA trebuie să integreze prevederile *Programului SNA* în propriile documente de planificare, în partea care le vizează.

26. Sinergia și coordonarea acțiunilor instituțiilor implicate în *Program* vor permite implementarea primei etape a SNA, axată pe dezvoltarea și modernizarea capacităților de apărare, asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare și creșterea interoperabilității forțelor, precum și a cooperării interinstituționale în îndeplinirea sarcinilor. În perspectiva integrării Republicii Moldova în UE, se va asigura apropierea și sincronizarea treptată a sistemului național de apărare cu arhitectura de securitate și apărare europeană.

27. *Program* reprezintă prima iterație a procesului de implementare a SNA, a cărei perioadă de aplicare (2024–2034) reflectă faptul că dezvoltarea sistemului național de apărare necesită timp și efort susținut. Rezultatele scontate în creșterea potențialului de apărare pot fi obținute doar prin menținerea continuității politicilor și proceselor determinate de SSN și SNA, prin voința politică pe termen lung, precum și prin mecanismele de implementare (programe, planuri, foi de parcurs), evitând limitarea planificării apărării la orizonturi scurte, dictate de ciclul bugetar anual sau de estimările Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM).

28. Succesul acestui proces depinde de stabilirea clară și consecventă a nivelului necesar de apărare („suficiența defensivă”), de implementarea programelor multianuale de achiziții militare, de formarea unui personal profesionist, de elaborarea strategiilor de apărare și militare adecvate și de consolidarea tuturor componentelor unei capacități militare complete. În acest sens, prevederile *Programului* privind dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate vor fi implementate prin prevederile SM, a programului acesteia de implementare, precum și a PDCMTL.

29. Procesul de implementare a SNA va fi corelat și sincronizat cu planificarea apărării și cu planificarea strategică la nivel național. În Republica Moldova, planificarea apărării se desfășoară în cadrul sistemului de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (PPBE), conform unui model deja consacrat la nivelul statelor europene și al SUA. În calitate de componentă esențială a politicii de apărare, planificarea apărării cuprinde ansamblul activităților și măsurilor destinate promovării

intereselor naționale, definirii și atingerii obiectivelor în domeniul apărării, asigurării securității cetățenilor, apărării suveranității, integrității și unității teritoriale, precum și îndeplinirii responsabilităților în domeniul apărării și securității militare.

30. Pe măsură ce avansează dezvoltarea apărării și cresc caracteristicile critice ale războiului modern, componenta calitativă a resurselor umane și dimensiunea cantitativă fundamentală a capacității operaționale militare, reflectată prin efectivele forțelor armate și ale forțelor destinate apărării naționale, a devenit imperativă. Aceste dimensiuni sunt influențate de o serie de factori care au o pondere considerabilă asupra dezvoltării capacității operaționale de apărare, cum ar fi capacitatea economiei naționale, resursele disponibile, poziția geografică și alți factori relevanți. Astfel, *Programul SNA* pune accentul pe dezvoltarea capacităților militare întrunite, pe profesionalizarea forțelor, pe revigorarea și consolidarea capacităților de mobilizare economică și pe dezvoltarea unor capacități tehnologice de apărare proprii, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, în contextul asigurării unei apărări naționale eficiente și robuste. Un indicator cantitativ elocvent al potențialului de apărare și al evaluării productivității acestuia, utilizat de factorii de decizie și de organizații internaționale pentru publicul larg, este procentul din PIB alocat pentru apărare. Acesta permite o evaluare adecvată a puterii militare și nu afectează prevederile privind confidențialitatea datelor.

31. Modalitatea de implementare a Obiectivelor generale (OG) ale politicii de apărare va fi asigurată prin realizarea Obiectivelor specifice (OS), care, la rândul lor, vor fi puse în aplicare prin rațiunea intervențiilor stabilite de Direcțiile de acțiune (DA) din SNA. Fiecare OS poate contribui, direct sau indirect, simultan sau consecutiv, la îndeplinirea unuia sau mai multor OG, iar fiecare DA poate sprijini, în mod similar, realizarea mai multor OS.

32. Partea operațională a *Programului* se va baza pe OS și DA din SNA, amalgamate și detaliate în 25 de OS pe termen mediu, însoțite de activități, măsuri și reforme necesare pentru realizarea acestora (Fig. 7). Partea operațională a *Programului* poate fi actualizată o dată la trei ani sau ori de câte ori va fi necesar, în cazul unor schimbări esențiale ale direcțiilor de dezvoltare a apărării naționale și ale nivelului de finanțare prevăzut pentru realizarea OS.

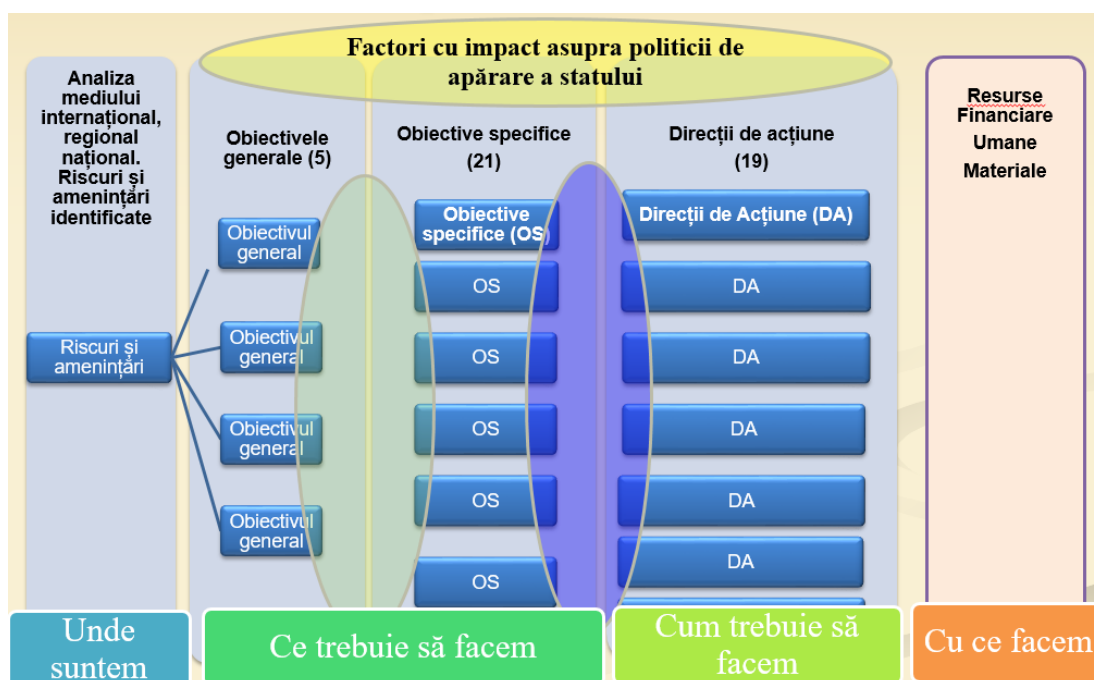

Figura.7: Mecanismul de implementare a SNA. Interdependența compartimentelor din Strategia națională de apărare și Programul de implementare a Strategiei naționale de apărare

33. DA reprezintă liniile de efort naționale care asigură unitatea de acțiune și coerența comenzii în realizarea obiectivelor specifice. Acestea se concretizează prin transformări conceptuale, dezvoltare instituțională, îmbunătățirea cooperării interinstituționale, consolidarea capacităților și capabilităților necesare sistemului național de apărare, precum și prin eliminarea ambiguităților generate de lacunele cadrului normativ în domeniu..

Capitolul III. OBIECTIVELE GENERALE

34. Implementarea *Programului* se bazează pe viziunea strategică pentru domeniul apărării naționale din cadrul SNA, care prevede ***dezvoltarea unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației constituționale.*** Pentru realizarea acestei viziuni, *Programul* trasează pentru perioada 2026-2030 următoarele OG ale politicii de apărare:

34.1. ***(OG 1) Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare***, va viza eforturi ce se vor concentra, în primul rând, asupra componentei de bază a Forțelor Armate, care la rândul lor reprezintă nucleul sistemului național de apărare. Finalitatea urmărită în acest sens este asigurarea suficienței defensive a statului, inclusiv prin abordarea unitară și coordonată a implementării *Programului SNA*. Politica de apărare și prioritățile naționale vor fi adaptate în funcție de evaluarea continuă a amenințărilor și riscurilor la adresa securității militare și a apărării naționale, inclusiv a celor de natură

hibridă. În acest context, se vor consolida capacitățile naționale de anticipare, prevenire și contracarare a acestora, prin intensificarea eforturilor de generare și pregătire a forțelor armate pentru executarea misiunilor atribuite. Pe durata aplicării *Programului*, accentul principal va fi pus pe modernizarea echipamentelor și integrarea tehnologiilor avansate — precum sistemele și vehiculele fără pilot, sistemele de apărare aeriană, protecția cibernetică, echipamentele de comunicații și sistemele de comandă și control — care vor asigura baza tehnologică modernă a Forțelor Armate pentru acțiunile ulterioare de transformare. De asemenea, se va asigura funcționarea mecanismului de mobilizare și evidență a resurselor de apărare și se va pune în aplicare conceptul de rezistență națională. Procesul de planificare, alocare și utilizare a resurselor destinate apărării va fi optimizat, în paralel cu responsabilizarea tuturor instituțiilor statului implicate, precum și a societății, cu privire la importanța dezvoltării și funcționalității sistemului național de apărare. Se va urmări perfecționarea sistemului de formare, instruire și învățământ militar, creșterea expertizei și competențelor personalului militar și civil, precum și crearea de programe educaționale pentru tineret în domeniul apărării și securității, pentru a construi o cultură de securitate și apărare pe termen mediu și lung. Totodată, sprijinul multilateral al partenerilor externi va juca un rol esențial în accelerarea acestor procese.

34.2. (OG 2) Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene va fi asigurată printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni ținute spre pregătirea sistemului național de apărare pentru sincronizarea cu cel de la nivelul UE, precum și corelată cu avansarea procesului de aderare la nivel național. Aceasta va include atât intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC), cât și ajustarea cadrului legal și a proceselor de reformă a sistemului național de apărare printr-o abordare coordonată și interinstituțională. La realizarea acestui obiectiv, accentul va fi pus pe valorificarea formatelor de dialog la nivel înalt, inclusiv ca rezultat al încheierii Parteneriatului pentru Securitate și Apărare cu UE, implementarea proiectelor și programelor curente în cadrul instrumentului Facilitatea Europeană pentru Pace (European Peace Facility – EPF), precum și extinderea ariilor de cooperare cu instituțiile UE, prin implicarea Republicii Moldova în inițiativele relevante din domeniul apărării. Totodată, eforturi vor fi depuse pentru dezvoltarea și diversificarea programelor de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul securității și apărării, precum și pentru examinarea posibilităților de dezvoltare a parteneriatelor și cooperării în domeniul industriei de apărare. Acest obiectiv se va realiza prin implementarea angajamentelor asumate în cadrul formatelor de cooperare (inițiative, proiecte) și de parteneriat cu NATO (ITPP, EDCB), precum și prin aprofundarea dialogului politic și a cooperării practice.

34.3. (OG 3) Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare urmăresc promovarea și consolidarea instrumentelor diplomației apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității forțelor sistemului național de apărare cu structurile și capabilitățile de apărare ale partenerilor, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și

internaționale. Această abordare presupune gestionarea sistemului național de apărare într-o manieră sistematică, transparentă și conformă standardelor înalte de calitate și management al performanței, prin respectarea principiilor bunei guvernante, a controlului civil democratic asupra structurilor de forță și a egalității de gen. În plus, vor fi consolidate mecanismele de cooperare civil-militară și cultura de securitate și apărare, precum și capacitățile instituționale și mecanismele de cooperare interinstituțională. Acest obiectiv va fi realizat în principal prin extinderea și eficientizarea programelor, planurilor, inițiativelor și acordurilor cu partenerii relevanți, în diverse formate de colaborare, urmărindu-se consolidarea mecanismelor de dialog, cooperare și asistență, precum și prin avansarea formatelor de dialog la nivel regional oferite Republicii Moldova de către organisme regionale (SEDM, RACVIAC). De asemenea, accentul va fi pus pe extinderea rețelei de parteneriate în domeniul apărării, esențial în acest sens fiind suportul și cooperarea în materie de echipamente și tehnologii militare, schimbul de informații și instruire, preluarea bunelor practici în coordonarea și cooperarea interinstituțională, precum și consolidarea comunicării strategice.

34.4. (OG 4) Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova, prin atingerea 1 % din PIB pentru apărarea națională până în 2030 va fi realizată printr-un angajament ferm de creștere treptată a finanțării pentru apărare. Această măsură va permite planificarea și implementarea coerentă a programelor de modernizare, planificarea pe termen mediu și lung a achizițiilor strategice multianuale în domeniul apărării, creșterea capacităților operaționale și de reacție, precum și dezvoltarea infrastructurii și a sistemelor de comandă și control. Asigurarea unui buget stabil, predictibil și transparent va spori credibilitatea strategică a Republicii Moldova prin consolidarea capacității de descurajare și apărare a statului, precum și va contribui la consolidarea încrederii partenerilor internaționali și crearea premiselor pentru integrarea eficientă în inițiativele regionale și europene de securitate și apărare. O prioritate constantă o va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare, salarizarea adecvată, asigurând astfel atractivitatea serviciului militar și civil, stabilitatea și motivația resursei umane. Se va pune accent pe asigurarea securității, a integrității și a funcționalității eficiente a infrastructurii critice și a celei de apărare, esențiale pentru menținerea funcționării societății, prevenirea riscurilor majore și garantarea siguranței naționale și a bunăstării populației.

34.5. (OG 5) Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor de securitate regional și internațional și un partener de încredere. Consolidarea și sporirea potențialului de furnizor de securitate va presupune dezvoltarea capacităților interne de intervenție operativă în misiuni și operații pentru a asigura securitatea națională și pentru a contribui la securitatea internațională sau regională, fie prin parteneriate, fie prin implicarea în misiuni internaționale de stabilizare, de menținere a păcii, gestionarea crizelor sau intervenții umanitare, care vor întări acest rol. Realizarea acestui obiectiv se va axa pe sporirea măsurilor de încredere și cooperare internațională, prin intensificarea și extinderea implicării Republicii Moldova în misiunile și operațiile internaționale destinate asigurării păcii și stabilității.

Capitolul IV.

OBIECTIVELE SPECIFICE

35. Pentru atingerea obiectivelor generale stabilite, *Programul* preia obiectivele specifice din SNA (OS SNA), care orientează eforturile asumate, și le operationalizează prin obiective specifice (OS) aferente Programului și Planului de acțiuni, după cum urmează:

35.1. Pentru OG 1 al politicii de apărare (OG SNA 26.1) - ***Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare:***

(OS 1.1) Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030 (OS SNA 27.1);

(OS 1.2) Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030 (OS SNA 27.2);

(OS 1.3) Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030 (OS SNA 27.3);

(OS 1.4) Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de reziliență (OS SNA 27.4);

(OS 1.5) Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional la cel puțin 70%, până în 2030 (OS SNA 27.6);

(OS 1.6) Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029 (OS SNA 27.8);

(OS 1.7) Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetice în capabilitățile de apărare întrunite, până în 2029 (OS SNA 27.9);

(OS 1.8) Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizarea integrată și de intervenție, până în 2029 (OS SNA 27.10);

(OS 1.9) Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027 (OS SNA 27.11);

(OS 1.10) Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2029 (DA SNA 29.19);

Rațiunea intervenției: Pentru asigurarea unei apărări naționale eficiente și robuste, în conformitate cu viziunea strategică a SNA, este imperativă dezvoltarea, modernizarea și menținerea funcționalității capacităților militare întrunite ale Forțelor

Armate, ca nucleu al sistemului național de apărare. În vederea realizării (OS 1.1) și (OS 1.2), se impune revizuirea structurii Forțelor Armate, în special a componentei principale a acestora – Armatei Naționale, pentru a asigura funcționalitatea, eficiența și capacitatea operațională maximă, atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau în caz de război. Totodată, sunt necesare măsuri suplimentare pentru eficientizarea sistemului național de planificare a apărării.

În vederea integrării dimensiunii militare în cadrul efortului național de consolidare a apărării, se impun măsuri pentru revigorarea sistemului național de mobilizare, inclusiv a economiei, a populației și a teritoriului (OS 1.3), precum și pentru dezvoltarea și implementarea integrată a conceptului de rezistență armată în situații de criză și în caz de război (OS 1.4). Lecțiile învățate din agresiunea militară rusă împotriva Ucrainei evidențiază necesitatea dezvoltării capacității de supraveghere și control militar al spațiului aerian (OS 1.5), corelată cu consolidarea capacităților naționale de avertizare timpurie, în conformitate cu (OS 1.8). De asemenea, este indispensabilă consolidarea și adaptarea sistemului de educație și instruire pe baza lecțiilor învățate din conflictul din Ucraina și în concordanță cu cerințele războiului modern.

Pentru contracararea amenințărilor hibride la care Republica Moldova este expusă în mod constant, este necesară dezvoltarea continuă și integrarea, în cadrul efortului național, a capacităților informaționale și cibernetice ale instituțiilor sistemului național de apărare (OS 1.7). Totodată, consolidarea capacităților și protecția infrastructurii critice, inclusiv pentru asigurarea continuității serviciilor medicale în situații de criză (OS 1.10), vor contribui la sporirea rezilienței statului și la consolidarea profilului său de partener responsabil și predictibil pe plan internațional.

35.2. Pentru OG2 al politicii de apărare (OG SNA 26.2) - *Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE:*

(OS 2.1) Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027 (OS SNA 27.7);

(OS 2.2) Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030 (OS SNA 27.11);

(OS 2.3) Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, până în 2027 (OS SNA 27.14);

(OS 2.4) Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2028 (OS SNA 27.17);

Rațiunea intervenției: Integrarea Republicii Moldova în UE constituie un obiectiv strategic asumat la nivel național, la realizarea căruia participă ansamblul instituțiilor

și actorilor relevanți. În acest context, pentru alinierea la standardele și exigențele UE, sistemul național de apărare necesită consolidarea unui cadru normativ unitar și coerent, capabil să asigure procese și mecanisme eficiente, transparente și interoperabile, precum și să ofere instituțiilor responsabile instrumentele adecvate pentru gestionarea, sub control democratic și civil, a provocărilor cu caracter sistemic. Această direcție de acțiune este esențială pentru realizarea (OS 2.1).

Totodată, integrarea progresivă în arhitectura europeană de securitate și apărare presupune intensificarea dialogului politic și aprofundarea cooperării practice cu UE în domeniul Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC). Consolidarea acestor dimensiuni va facilita racordarea instituțiilor din domeniul apărării la mecanismele și practicile europene înaintea aderării formale a Republicii Moldova la UE. În vederea atingerii acestui obiectiv, statul trebuie să asigure implementarea consecventă a angajamentelor asumate și valorificarea integrală a oportunităților oferite de procesul de integrare europeană, inclusiv prin utilizarea instrumentelor și inițiativelor UE în domeniul securității și apărării, precum Instrumentul European pentru Pace (EPF), Cooperarea Structurată Permanentă (PESCO) și mecanismele de cooperare cu Agenția Europeană de Apărare (EDA), precum și prin dezvoltarea parteneriatelor relevante în cadrul organizațiilor internaționale din domeniu (OS 2.4).

În același timp, aderarea graduală la mecanismele UE impune crearea și dezvoltarea unei baze industriale, tehnologice și de cercetare capabile să susțină necesitățile sistemului național de apărare (OS 2.2). În contextul transformărilor accelerate generate de revoluția tehnologică în domeniul militar — evidențiată pregnant de inovațiile utilizate pe câmpul de luptă din Ucraina — devine imperativă explorarea și dezvoltarea unor formate sustenabile de cooperare industrială, academică și de cercetare în sprijinul consolidării capacităților naționale de apărare (OS 2.3).

35.3. Pentru OG 3 al politicii de apărare (OG SNA 26.3) - *Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare:*

(OS 3.1) Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până în 2028 (OS SNA 27.15);

(OS 3.2) Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030 (OS SNA 27.16);

(OS 3.3) Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, până în 2029 (OS SNA 27.18);

(OS 3.4) Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030 (OS SNA 27.20);

Rațiunea intervenției: Cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniul apărării constituie unul dintre instrumentele fundamentale ale politicii de apărare a Republicii Moldova. Formatele și platformele de cooperare dezvoltate în domeniul apărării naționale sunt esențiale pentru dezvoltarea capacităților critice și consolidarea sistemului național de apărare, în special în contextul de securitate generat de războiul din Ucraina. În acest cadru, consolidarea interoperabilității și perfecționarea mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, prin instrumente diplomatice și prin acțiuni concertate ale instituțiilor cu responsabilități în domeniul apărării, reprezintă o prioritate strategică (OS 3.3). De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru creșterea interoperabilității forțelor și instituțiilor din sistemul național de apărare cu partenerii externi (OS 3.1).

Realizarea acestor obiective presupune inițierea unor demersuri proactive de identificare și valorificare a unor noi formate și instrumente de cooperare internațională, inclusiv în domenii conexe apărării naționale, precum digitalizarea și comunicarea strategică (OS 3.2). În paralel, dezvoltarea unei culturi consolidate de securitate și apărare, întărirea capacităților instituționale în materie de supraveghere, responsabilitate și prevenire a corupției, precum și asigurarea controlului democratic civil asupra sistemului național de apărare vor contribui la sporirea transparenței și eficienței în gestionarea resurselor destinate apărării (OS 3.4), consolidând totodată încrederea publică internă și credibilitatea externă a statului.

35.4. Pentru OG 4 al politicii de apărare (OG SNA 26.4) - *Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030:*

(OS 4.1) Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029 (OS SNA 27.21);

(OS 4.2) Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029 (OS SNA 27.5)

(OS 4.3) Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2027 (DA SNA 29.13)

(OS 4.4) Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029 (OS SNA 27.12);

(OS 4.5) Modernizarea, protecția și preservarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029 (OS SNA 27.13);

Rațiunea intervenției: Subfinanțarea sistemului național de apărare pe parcursul mai multor decenii, determinată de factori politici, economico-financiar și sociali, a

afectat semnificativ capacitatea de apărare a Republicii Moldova și, implicit, credibilitatea strategică a demersurilor de contracarare a principalelor provocări de securitate. Evoluțiile din mediul regional — marcate de războiul din Ucraina, de continuarea staționării ilegale a trupelor ruse în regiunea transnistreană și de acțiunile de război hibrid desfășurate de Federația Rusă — au evidențiat necesitatea majorării graduale a bugetului destinat apărării. Acest angajament, consacrat în SSN și SNA, prevede pentru prima dată în istoria recentă a Republicii Moldova creșterea etapizată a alocărilor bugetare pentru apărare până la nivelul de 1% din PIB către anul 2030 (OS 4.1). Sustenabilitatea și credibilitatea acestui efort financiar major trebuie asigurate prin accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capabilităților militare ale Forțelor Armate, inclusiv prin perfecționarea sistemului de achiziții strategice în domeniul apărării (OS 4.3), astfel încât acestea să corespundă standardelor actuale de interoperabilitate și eficiență operațională.

În paralel, consolidarea capacităților instituționale (financiare, umane și materiale) ale sistemului național de apărare va crea premisele unei planificări strategice coerente și ale utilizării eficiente a resurselor, contribuind la sporirea capacității de reacție și la întărirea securității naționale pe termen lung (OS 4.2). Aceste demersuri trebuie susținute prin creșterea atractivității serviciului militar, special și civil în cadrul instituțiilor din sistem (OS 4.4).

Totodată, în contextul acțiunilor de contracarare a influențelor maligne externe, se impune alinierea instituțiilor sistemului național de apărare la obiectivele de consolidare a rezilienței naționale, în consonanță cu o viziune europeană integratoare. Aceasta presupune asigurarea rezilienței infrastructurii critice, modernizarea infrastructurii de apărare și a celei militare, precum și a infrastructurii cu dublă utilizare civil-militară, inclusiv consolidarea rezilienței sectorului energetic (OS 4.5)

35.5. Pentru OG 5 al politicii de apărare (OG SNA 26.5) – *Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor regional și internațional de securitate și ca partener de încredere:*

(OS 5.1) Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030 (DA SNA 29.18);

(OS 5.2) Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030 (OS SNA 27.19);

Rațiunea intervenției: Participarea Republicii Moldova cu forțe și expertiză la eforturile internaționale de asigurare și menținere a păcii reprezintă o expresie a angajamentului său ferm față de promovarea valorilor păcii, stabilității și securității, atât la nivel național, cât și internațional.

În contextul transformărilor geopolitice accelerate și al multiplicării provocărilor complexe de securitate, se impune consolidarea rolului și a credibilității Republicii Moldova pe plan regional și internațional, prin afirmarea unei contribuții active și responsabile la menținerea păcii și stabilității.

În acest sens, menținerea și extinderea participării la misiuni și operații internaționale (OS 5.1, OS 5.2) constituie o prioritate strategică, contribuind la acumularea experienței operaționale, la creșterea interoperabilității instituțiilor naționale de apărare și la consolidarea profilului internațional al statului.

36. Fiecare OS stabilit va contribui, în măsuri diferite, la realizarea mai multor OG simultan. Instituțiile responsabile vor detalia modalitatea de realizare a acestora în propriile programe și planuri de activitate, în conformitate cu orientările prevăzute în partea operațională a prezentului *Program*. OS și acțiunile din partea operațională a prezentului *Program*, care vizează dezvoltarea Forțelor Armate, se vor detalia în programul de implementare al SM și, subsecvent, PDCMTL.

Capitolul V.

IMPACT

37. Implementarea *Programului SNA* urmărește să genereze un impact modernizator asupra tuturor domeniilor și sectoarelor de intervenție relevante pentru funcționarea și dezvoltarea sistemului național de apărare, contribuind astfel la realizarea eficientă a SNA prin atingerea indicatorilor stabiliți. Efectele acestui impact se vor resimți direct la nivelul **statului, al societății și al cetățenilor**, prin consolidarea instituțiilor responsabile, creșterea rezilienței naționale și asigurarea dreptului fundamental de apărare a Patriei.

38. Impactul urmărit se fundamentează pe legătura esențială dintre pace, stabilitate și prosperitatea durabilă a țării, evidențiind că securitatea constituie un bun comun ce implică atât beneficii, cât și responsabilități colective. În contextul actual internațional, având în vedere valorile și interesele naționale, precum și amenințările și riscurile potențiale la adresa apărării naționale, dezvoltarea și menținerea unui sistem național de apărare solid reprezintă o condiție indispensabilă pentru protejarea cetățenilor și susținerea progresului Republicii Moldova. În acest sens, ***conducerea sistemului național de apărare conștientizează necesitatea unui efort comun al tuturor instituțiilor statului cu atribuții în domeniul apărării naționale pentru apărarea țării.***

39. Prin caracterul său multidimensional, *Programul SNA* va produce efecte nu doar în plan militar, ci și pe dimensiuni politice, economice sociale și informaționale, ce se vor reflecta, în principal, după cum urmează:

45.1 Militar (operațional). Realizarea *Programului* va conduce la creșterea capacităților operaționale ale forțelor destinate apărării naționale prin modernizarea echipamentelor, îmbunătățirea infrastructurii și perfecționarea instruirii personalului, în conformitate cu standardele occidentale. Acțiunile planificate vor viza și adaptarea doctrinelor, optimizarea organizării și întărirea mecanismelor de conducere și

planificare, asigurând o reacție rapidă și coordonată la orice tip de criză. Totodată, prevederile SNA și implementarea *Programului* vor constitui punctele de pornire pentru procesele de ajustare a structurii de forțe a Forțelor Armate, pentru creșterea interoperabilității dintre componentele destinate apărării naționale și pentru integrarea într-un sistem unitar și coordonat a autorităților naționale de toate nivelurile, precum și a populației, în vederea asigurării eforturilor de respingere a unei eventuale agresiuni armate.

45.2 Politic (instituțional). Pe dimensiunea interinstituțională, impactul urmărit de acest *Program* se va manifesta prin consolidarea caracterului comprehensiv al domeniului apărării naționale. În acest sens, pentru asigurarea complementarității și coerenței acțiunilor componentelor sistemului național de apărare, *Programul* pune accentul pe necesitatea consolidării nivelului de interoperabilitate și cooperare interinstituțională. Aceasta se va traduce prin îmbunătățirea schimbului de informații și consultanță, creșterea numărului de exerciții și simulări comune, elaborarea planurilor comune de reacție la situații de criză, asigurarea interoperabilității/sincronizării bazelor de date instituționale, adoptarea deciziilor comune în domeniul achizițiilor și coordonarea politicilor de comunicare și informare. Totodată, realizarea *Programului SNA* va produce efecte majore în eficientizarea sistemului național de pregătire de mobilizare și în mobilizarea economiei naționale, a Forțelor Armate, a autorităților și instituțiilor publice, a agenților economici, a populației și a teritoriului. Toate aceste procese vor fi strâns interconectate cu dezvoltarea și implementarea conceptelor de reziliență națională și de rezistență armată

45.3 Politic (extern). Prin implementarea SNA și realizarea *Programului*, Republica Moldova își va consolida rețeaua de parteneriate strategice și va participa activ la misiuni internaționale, exerciții multinaționale și inițiative regionale de securitate. *Programul SNA* va îngloba obligațiile, cerințele și recomandările rezultate din angajamentele internaționale ale Republicii Moldova (ONU, UE, NATO, OSCE, SEDM etc.), respectând principiile de consecvență și transparență, precum și mecanismele și procedurile specifice internaționale de consultare, planificare și decizie, dar și tratatele internaționale și parteneriatele strategice bilaterale și multilaterale, conferind astfel credibilitate internațională eforturilor Republicii Moldova de asigurare a apărării naționale. Acest obiectiv se va consolida prin integrarea plenară a Republicii Moldova în arhitectura de securitate și apărare a UE.

Apropierea graduală de această arhitectură, realizată prin mecanismele de cooperare în domeniul apărării și securității cu UE, va contribui la consolidarea capacității de apărare și la o coordonare mai bună a politicilor naționale. Planificarea și dezvoltarea capacităților vor permite o utilizare mai eficientă a resurselor și vor aborda eventualele deficiențe printr-o abordare flexibilă, care să permită dezvoltarea potențialului militar conform nevoilor naționale și riscurilor emergente

Recentul document strategic al Comisiei Europene, Carta Albă a UE (*White Paper for European Defence – Readiness 2030*), precum și inițiativa SAFE („Acțiunea de Securitate pentru Europa” / „Security Action for Europe”), eligibilă pentru Republica Moldova în calitate de stat candidat UE și semnatar al Parteneriatului de Securitate și

Apărare cu UE, vor accelera investițiile în apărare, vor spori capacitățile prin achiziții comune, vor aborda lacunele în materie de capacități și vor consolida baza tehnologică și industrială europeană în domeniul apărării (EDTIB). Capacitățile și procedurile eficiente de achiziții în domeniul apărării sunt esențiale pentru asigurarea pregătirii, eficacității și capacității de reacție a sistemului național de apărare

45.4 Economic. Impactul *Programului SNA* se va reflecta prin consolidarea sustenabilității financiare a domeniului apărării naționale, prin creșterea treptată a bugetului destinat apărării până la 1% din PIB. De asemenea, implementarea Programului va influența utilizarea responsabilă, eficientă și coordonată a resurselor publice alocate acestui domeniu. Prin dezvoltarea și modernizarea capabilităților militare, precum și prin investiții în infrastructura critică cu dublă utilizare, *Programul* va stimula economia națională, inclusiv sectoare precum industria (inclusiv de apărare) și cercetarea, integrându-le în lanțurile europene de producție și aprovizionare și generând noi locuri de muncă și oportunități de inovare tehnologică. Totodată, menținerea echilibrului între nevoile de securitate și apărare și stabilitatea macroeconomică va contribui la creșterea credibilității externe a Republicii Moldova și la consolidarea încrederii mediului de afaceri

45.5 Social. Pe dimensiunea socială, impactul *Programului SNA* se va manifesta prin consolidarea culturii de securitate la nivelul societății și prin creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile statului cu responsabilități în domeniul apărării naționale. Printr-un efort interinstituțional coordonat, care va implica autorități centrale, administrația publică locală, mediul educațional și societatea civilă, vor fi promovate valori democratice și de bună guvernare, favorizând implicarea activă a cetățenilor în sprijinul apărării naționale. În același timp, *Programul* va urmări asigurarea transparenței, incluziunii sociale și promovarea egalității de gen în cadrul instituțiilor din sistemul apărării naționale. Un efect scontat al acțiunilor *Programului* se va materializa prin protejarea democrației constituționale, asigurarea securității populației și a resurselor naționale, menținerea păcii și stabilității, precum și crearea unui mediu sigur pentru toți cetățenii.

45.6 Informațional. Pe această dimensiune, impactul *Programului* se va concretiza prin dezvoltarea unor mecanisme integrate de comunicare strategică și gestionare a informațiilor, care vor susține eforturile autorităților statului de consolidare a sistemului național de apărare. Acest demers se va materializa prin îmbunătățirea coordonării interinstituționale pentru prevenirea, detectarea și contracararea campaniilor de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine împotriva sistemului național de apărare, a instituțiilor componente ale acestuia, precum și a politicilor publice ce vizează apărarea națională. În același timp, realizarea *Programului* va contribui la crearea unui cadru favorabil pentru promovarea culturii de securitate și la consolidarea capacităților societății de a rezista presiunilor informaționale externe și interne. Totodată, efectele *Programului* includ desfășurarea campaniilor de popularizare a serviciului militar sau civil în cadrul instituțiilor și autorităților statului responsabile de apărarea națională.

40. În plan național, *Programul SNA* va asigura o conexiune logică și coerentă între documentele de politici și de planificare a apărării, facilitând realizarea obiectivelor politicii de apărare într-un mod coordonat și eficient. *Programul* va permite statului să-și organizeze resursele eficient și să atingă obiective strategice clare, sporind eficiența instituțiilor și credibilitatea națională. ***Efectele pe termen mediu și lung, rezultate din implementarea SNA, vor depinde în primul rând de alocările bugetare pentru domeniul apărării și de suportul partenerilor externi.***

Pentru cetățeni, *Programul* va oferi servicii mai sigure și predictibile, protecție socială și oportunități de participare activă la viața publică. Grupurile vulnerabile vor beneficia de măsuri specifice de incluziune și protecție, reducând riscurile sociale și economice și asigurând acces echitabil la resurse și oportunități, consolidând astfel coeziunea și stabilitatea societății.

Succesul Programului se va reflecta în capacitatea sa de a transforma viziunea strategică în acțiuni concrete și rezultate măsurabile. Acesta va asigura coordonarea și coerența instituțională, va optimiza utilizarea resurselor financiare, umane și materiale și va stabili mecanisme clare de monitorizare și responsabilitate. Prin implementarea sa, se va consolida încrederea cetățenilor și a partenerilor externi, se vor proteja grupurile vulnerabile și se va promova bunăstarea și securitatea națională. Totodată, documentul oferă flexibilitate și reziliență, permițând adaptarea la schimbările contextului intern și internațional și asigurând relevanța și eficiența politicilor publice.

Capitolul VI.

INDICATORI DE MONITOTIZARE

41. Impactul scontat va fi urmărit conform următorilor indicatori de monitorizare:

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
OG 1 Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare						
1.	Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030	Nivelul de încredere în Ministerul Apărării a Republicii Moldova atins	Locul 6 ¹ în topul încrederii în instituții Nivelul de încredere 26,5%	Locul 5 Nivelul de încredere 35% (2026) 40% (2027) 45% (2028)	Nivelul de încredere 55% Avansarea la capitolul încredere cu 2 poziții și poziționarea în top 3 instituții cu cel mai mare nivel de încredere, conform Barometrului Opiniei Publice (BOP) a societății/populației	Barometrul Opiniei Publice https://ipp.md/2024-10/barometrul-opinii-publice-2024/
		Avansarea Republicii Moldova în clasamentul puterii militare la nivel global obținută și menținută	Locul 144 din 145	Locul 134	Cel puțin locul 134 din 145 Ridicat cu cel puțin 10 nivele	Global Military Power Index (https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php)
2.	Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030	Procentul de creștere a nivelului capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite se	-	5%	25%	Planul de dezvoltare a capabilităților militare pe termen lung, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 422-X/2025

¹ conform datelor Barometrului Opiniei Publice pentru septembrie-octombrie 2024, 6,5% din respondenți au răspuns că au mare încredere în AN și 3,6% - foarte mare încredere. Astfel, AN s-a clasat pe locul 6 în topul încrederii în instituții.

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		Gradul de realizare a țințelor de capabilități prioritare supraveghere și apărare aeriană; informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țințelor și cercetare (ISTAR); de mobilitate; sprijin cu foc; forțe pentru operații speciale (FOS); comandă, control, comunicații și computere (C4), apărare cibernetică; război electronic, protecția forței; sustenabilitate; instruire, prevăzute în Strategia Militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035.	-	80%	100%	HG nr. 653/2025 cu privire la aprobarea Strategiei militare a republicii Moldova pentru anii 2025-2035
3.	Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	Gradul de dezvoltare și operaționalizare a bazelor de date centralizate, digitalizate pentru gestionarea rezerviștilor și a resurselor de mobilizare %	Modulul de evidență a resurselor umane dezvoltat 10%	Modulul de evidență a resurselor umane dezvoltat și operaționalizat 90% Modul de evidență a resurselor tehnico-materiale operaționalizat 10%	Sistemul informațional automatizat "Registrul de stat al resurselor de apărare" operaționalizat 100%	MA
		Planul de mobilizare economiei aprobat	Pct. 29.2 din SNA	Subdiviziunea specializată cu atribuții în domeniu mobilizării economiei naționale în cadrul MDED instituită și funcțională	Planul de mobilizare a economiei naționale elaborat și aprobat de Parlament.	MDED
4.	Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027	Conceptul de rezistență la nivel național elaborat și aprobat	0	Conceptul elaborat și aprobat	Planurile naționale de apărare ajustate conform prevederilor conceptului național de rezistență	MA
		Procesul de organizare și planificare a rezistenței naționale instituționalizat	0	2 exerciții anual	Procesul de organizare și planificare a rezistenței naționale pus în aplicare	MA
5.	Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin,	Structura de radiolocație înzestrată cu mijloace tehnice de detectare, completată cu personal și operaționalizată, %	-	55%	70%	MA
		Gradul de dezvoltare a infrastructurii militare destinată procesului de	-	55%	70%	MA

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	operațional la cel puțin 70%, până în 2030	instruire, pentru protecție a forței, de sustenabilitate și IT, %				
6.	Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029	Stadiul cadrului departamental revizuit și aprobat, pus în aplicare	-	Metodologia de planificare a apărării revizuită, aprobată	Metodologia de planificare a apărării pusă în aplicare	MA
		Ponderea personalului implicat în gestionarea PPBES care a finalizat programe de instruire specifice proceselor de planificare	50%	70%	100%	MA
7.	Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetice în capabilitățile de apărare întrunite, până în 2029	Numărul exercițiilor în domeniul infrastructurii cibernetice de apărare și exercițiile de simulare de răspuns cibernetic la nivel național desfășurate anual	0	1	2	MA ASC
		Numărul evaluărilor capacității de răspuns coordonat efectuată anual	0	1	2	MA
8.	Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizarea integrată și de intervenție, până în 2029	Numărul exercițiilor interinstituționale de intervenție în caz de urgență pe an desfășurate	0	1	2	MA
		Numărul testărilor funcționalității centrelor de comandă și control pentru situații excepționale pe an efectuate	0	1	2	MA MAI SIS
9.	Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și	Rata anuală de retenție a personalului în serviciul militar	50%	80%	90%	MA
		Oferte educaționale disponibile pentru dezvoltarea sistemului Educației Militare Profesionale flexibil, orientat spre lideri, de toate nivelurile(strategic, operațional și tactic) implementate anual	0	Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în domeniul militariei ajustat Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în	Curriculumul de studiu a AMFA pus în aplicare Programul de formare continuă a ofițerilor și subofițerilor carabinieri, privind formarea militară ținând cont de inovațiile în domeniul rezilienței și rezistenței naționale ajustat și aprobat.	MA MAI /IGC

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	promovarea valorilor naționale, până în 2027			domeniul militariei aprobat		
10.	Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028	Numărul de specialiști medicali instruiți anual în scopul îmbunătățirii sistemului de supraveghere și avertizare timpurie în sănătatea publică	0	Cel puțin 10	Cel puțin 30	MS/ANSP
		Numărul de proceduri sau protocoale privind avertizare timpurie în sănătatea publică revizuite și elaborate	0	3	5	MS/ANSP
		Activități de cartografierea resurselor disponibile și infrastructurii medicale al sistemului medical național și consolidarea colaborării civil-militară pentru fortificarea pregătirii pentru situații de urgență în sănătate și creșterii rezilienței sistemului medical și militar prin instrumentul OMS (CMAP).	0	1 Hartă interactivă (GIS) a resurselor disponibile al sistemului medical la nivel regional elaborată	1 raport privind pilotarea instrumentului CMAP efectuat	MS/ANSP
					1 raport privind colaborare civil- militară în pregătirea pentru situații de urgență în sănătate efectuat	MS/ANSP
					Recomandările pentru consolidarea colaborării civil-militare în baza rezultatelor CMAP formulate și documentate	MS/ANSP
OG 2 Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE						
11.	Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027	Gradul de aliniere (%) a politicilor naționale de securitate și apărare la strategiile și politicile UE ²	20%	60%	90%	APRM MA
		Gradul de implementare a actelor/declarațiilor în domeniul PESC/PSAC	20%	60%	90%	MAE MA
		Nivelul de conformare la convențiile internaționale în domeniu securității și apărării (de exemplu, convențiile de la Geneva)	100%	100%	100%	MAE
		Gradul de integrare (%) în structurile militare și de apărare ale UE conform regulilor și inițiativelor comune realizată.	0 %	70%	90%	MA

² Busolă strategică, este unul din DPP al UE și subliniază prioritățile strategice pentru apărarea UE.

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		Gradul de implicare efectivă (autonomă sau împreună cu parteneri) în domeniile specifice (precum mobilitatea militară, promovarea cooperării în domeniul cercetării, dezvoltării și achizițiilor în domeniul apărării, securitatea cibernetică și cooperarea industrială) asumată	0 %	50%	80%	
		Numărul de exerciții militare comune desfășurate în parteneriat cu UE	0	1	2	MA
12.	Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030	Pondere, din bugetul apărării alocat, a cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare, inovare și investiții locale în domeniul apărării naționale	0%	1%	2%	SNA, HP 319/2024, pct. 33 MA
		Numărul de proiecte de cercetare și dezvoltare în domeniul apărării desfășurate anual	1	1	3	MA
13.	Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, până în 2027	Evaluarea bazei tehnologice și industriale de apărare a Republicii Moldova asigurată Raport de analiză a capacităților actuale naționale în domeniul industriei elaborat	0	1 evaluare	1 raport	MDED MA MIDR APP
		Evaluarea cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE efectuată	0	1	1	MDED MA
		Cadrul normativ în domeniul industriei naționale de apărare dezvoltată	0	1 Lege	1 Legea pusă în aplicare	MDED MA
14.	Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2028	Numărul de acorduri/ memorandumuri/ parteneriate noi semnate cu UE în domeniul securității și apărării	1	1	2	MA MAE
		Numărul de platforme, proiecte și programe în domeniul apărării și securității ale UE la care Republica Moldova ia parte	2	4	6	
		Numărul de instrumente/inițiative asumate de Republica Moldova în cadrul NATO în domeniul apărării și securității implementate și finalizate	10	10	15	MA MAE

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
OG 3. Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare:						
15.	Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până la 2028	Exercițiile militare naționale cu participarea grupurile și unitățile ale instituțiilor subordonate MAI (IGC, IGP, IGSU), SIS, MJ, ș.a. desfășurate anual	1	2	4	MA MAI MJ
		Numărul de exerciții militare comune desfășurate cu partenerii (în țară și peste hotare) anual	3	3	6	MA
16.	Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030	Creșterea capacității instituționale de comunicare strategică în cadrul sistemului național de apărare (%) anual	30%	70%	90%	MA
		Numărul anual de schimburi de informații cu instituții și centre de cercetare internaționale asigurat	1	2	4	MA
17.	Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, până în 2029	Numărul de acorduri/memorandumuri noi semnate bilateral în domeniul apărării	1	3	5	MA
		Gradul (%) de implementare a parteneriatelor	30%	60%	Cel 10 planuri de cooperare cu parteneri ajustate, semnate	MA MAE
		Numărul de inițiative, proiecte și programe bilaterale/multilaterale noi în domeniul apărării și securității la care Republica Moldova ia parte	1	1-2	Cel puțin 3	MA MAE
18.	Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030	Gradul de implementare (%) a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023–2027	43,3%	Până în 2027 – cel puțin 80%	90%	MAI SIS MJ MA
		Gradul (%) de participare și reprezentare a femeilor în sectorul de apărare națională atins	16%	18%	20%	MA MAI

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
OG 4 Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030						
19.	Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029	Procentul PIB-ului alocat pentru apărarea națională	0,61%	0,95%	1%	SSN, HP 391/2023; pct 28, (1, lit. (b)) Legea bugetului de stat (pentru anul respectiv)
		Procentul alocărilor din bugetul apărării destinate înzestrării și modernizării	27,8%	Nu mai jos de nivelul de 27,9%	25% din bugetul apărării .	
20.	Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029	Cadrul legal revizuit și aprobat în domeniu salarizării și asigurării remunerării adecvate, echitabile (Anexa 5, Legea 270/2018/	0	Anexa 5, Legea 270/2018/ modificată	Legea 270/2018 pusă în aplicare	MF
		Planul de acțiuni pentru implementarea reformei salariale în perioada 2026-2030	0	1 Plan elaborat	Plan pus în aplicare	MF
21.	Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2029	Cadrul normativ pentru achiziții comune și centralizate	0	1 Legea aprobată	Legea intrată în vigoare	MA
		Plan de achiziții strategice multianuale aprobat.	0	1 Planul elaborat	Planul pus în aplicare	MA
22.	Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029	Rata de recrutare anuală a personalului în Forțele Armate	Cel puțin 5%	Cel puțin 5%	Cel puțin 5% (până la atingerea numărului-limită conform legislației în vigoare)	MA
		Numărul campaniilor de marketing a profesiei de militar prin contract organizate (pe rețelele sociale, Radio, TV)	0	12	24	MA
23.	Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza	Numărul de tabere militare nou-construite	0	Tabăra militară pentru minimum 500 de soldați, dată în exploatare	1	MA

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029	Numărul de obiective majore de infrastructură renovate capital și modernizate	12	15	18	MA
OG 5 Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor regional și internațional de securitate și ca partener de încredere						
24.	Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030	Indicele global al păcii (Global Peace Index) ridicat și obținut	Locul 66 (Nivelul mediu de pace din regiune s-a deteriorat cu 0,77 %.)	Cel puțin locul 66	Ridicat cu cel puțin 5 trepte	Global Peace Index https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2025/06/Global-Peace-Index-2025-web.pdf
		Numărul de misiuni și operații de menținere a păcii/gestionare a crizelor ale UE la care participă Republica Moldova	2	3	Cel puțin 3	MA
		Numărul de misiuni/operații de menținere a păcii ale ONU, etc. la care Republica Moldova ia parte	4	5	Cel puțin 5	MA
		Gradul de implementare (%) a standardelor ONU/NATO/UE pentru unitățile detașate în misiuni și operații internaționale	100%	100%	100%	MA
25.	Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2- 3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030	Locul Republicii Moldova în clasamentul global al ONU de contribuție cu personal individual și contingente la misiuni și operații internaționale obținut	Locul 66 din 120 de țări	Nu mai jos de locul 66	Ridicat cu cel puțin 3 nivele	ONU https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/01_contributions_to_un_peacekeeping_operations_by_country_and_post_88_july_2025.pdf

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de rezultat	Valoarea de referință (2024)	Valoarea de referință (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
						https://peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors
		Numărul de contingente (de nivel pluton /companie până la nivel de batalion (inclusiv)) ale Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale detașate	3 contingente de nivel pluton/companie	3 contingente de nivel pluton/companie, inclusiv 1 contingent de	3 contingente de nivel pluton/companie, inclusiv 1 contingent de	MA
		Pondere totală a femeilor detașate la misiuni și operații internaționale: - în contingentul din personalul detașat; -ca observator militar, ofițer de stat major, -ofițer de legătură și poliție civilă din personalul detașat	16%	cel puțin 18%	cel puțin 25%	MA

Capitolul VII.

COSTURI DE IMPLEMENTARE

42. Implementarea prezentului *Program* urmează a fi asigurată prin participarea tuturor autorităților vizate în Capitolul 8 și prin realizarea obiectivelor și acțiunilor trasate în Planul de Acțiuni al *Programului SNA* de către fiecare instituție în parte. *Programul* se va implementa din contul și în limitele alocațiilor aprobate pentru aceste scopuri de către autoritățile responsabile, precum și din alte surse, cum ar fi asistența externă și fondurile oferite de parteneri de dezvoltare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Instituțiile indicate în Planul de Acțiuni în calitate de Responsabili (primii în listă) vor avea un rol decisiv prin asumarea cheltuielilor aferente implementării obiectivelor și acțiunilor trasate. Instituțiile co-responsabile vor asigura sprijinul necesar pentru realizarea acțiunilor, în limitele alocațiilor aprobate în bugetele lor instituționale, fără ca aceste limite să fie specificate expres în Planul de Acțiuni.

43. Guvernul Republicii Moldova va asigura finanțarea continuă a Planului de Acțiuni al *Programului SNA*, în conformitate cu interesele naționale și cu obligațiile și angajamentele asumate de Republica Moldova. Obiectivele politicii de apărare stabilite în SNA și prevederile SSN privind alocările pentru apărarea națională (proiecția bugetară stabilită în SSN se referă la dezvoltarea capabilităților componentei principale, Armata Națională, nucleul de bază al sistemului național de apărare) constituie punctul de reper pentru elaborarea Planului de Acțiuni și pentru stabilirea necesităților financiare în vederea implementării acestuia.

Complementar, în pofida unor ajustări determinate de prioritățile de finanțare, se va urmări respectarea și menținerea tendinței de creștere a bugetului apărării naționale. Acest lucru reflectă un angajament ferm pentru dezvoltarea și modernizarea sectorului de apărare, asumat la nivel național de conducerea sistemului național de apărare (Parlament, Președinte, Guvern) și la nivel internațional, în special în cadrul negocierilor pentru aderarea Republicii Moldova la UE.

44. Resursele alocate apărării naționale definesc potențialul sistemului național de apărare atât calitativ, cât și cantitativ, indicând imperativele de luat în considerare în implementarea obiectivelor stabilite. În programarea cheltuielilor și în definirea perspectivelor de accesare a diferitelor surse de finanțare sunt luate în calcul tendințele actuale privind conformarea Republicii Moldova la standardele internaționale și ale UE în domeniu. Pentru acoperirea costurilor anumitor acțiuni care nu pot fi susținute integral din bugetul de stat (*acoperirea deficitului*) și pentru obținerea finanțării suplimentare necesare implementării obiectivelor prezentului *Program*, instituțiile vizate vor solicita și accesa fonduri de la organisme internaționale, parteneri externi (bilateral și multilateral) și alte surse externe. Coordonarea și managementul asistenței externe vor fi realizate prin intermediul Cancelariei de Stat, în conformitate cu prevederile legislației naționale.

45. În calitate de surse eventuale de finanțare și asistență pentru realizarea obiectivelor prezentului Program sunt:

45.1 Inițiativele, programele și proiectele UE, în special EPF;

45.2 Inițiativele, programele și proiectele NATO, inclusiv prin DCB (Trust Fund).

45.3 Asistență externă oferită bilateral/multilateral în domeniu apărării prin diverse programe și proiecte de asistență oferite ad-hoc și /sau prin inițiative lansate de organisme internaționale sau partenerii externi ai Republicii Moldova, precum și alte surse admise de lege.

46. Rezultatul produs în urma realizării prevederilor Programului SNA va răspunde necesităților de dezvoltare de durată medie și lungă a sistemului național de apărare (Fig.8). Managementul resurselor pentru apărare se va realiza inclusiv prin menținerea unei legături active cu celelalte instituții, entități din sistemul național de apărare atât pentru elaborarea/aplicarea planurilor operaționale și de întreținere a forțelor, cât și pentru constituirea capabilităților non-militare.

Denumire articol		Anul						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Estimări conform Limitelor de cheltuieli de la bugetul de stat pe autorități bugetare pentru anii 2027-2029</i>	Buget MA, mii lei	1.951.363,8	2.048.095,1	2.164.183,2	2.155.328,9	2.118.215,3	1.889.203,5	VFD
	% PIB	0,60	0,58	0,56	0,51	0,46	0,38	VFD
<i>Estimări, alocații pentru apărare conform prevederilor Strategiei Securității Naționale</i>	1% PIB cf SSN până în 2030	-	-	0,75	0,85	0,90	0,95	1,0
	Estimare PIB în mld lei conform prognozei principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2027-2029, din 19.01.2026	323,9	354,9	384,7	418,6	456,1	498,3	VFD
	Neacoperit, mii lei	-	-	347.800,0	1.395.000,0	1.980.000,0	2.830.800,0	VFD

Figura 8. Tabelul comparativ al alocărilor pentru apărare racordat la media alocărilor europene pentru apărare

Sursa: Ministerul Apărării

47. Prin realizarea prevederilor *Programului SNA*, urmează fi atinse următoarele rezultate:

47.1 stabilirea unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor politicii de apărare, interacțiunea și conlucrarea coordonată între Comisia pentru securitate națională, apărarea și ordine publică al Parlamentului, Serviciul Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale (și anume: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și

Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Centrul pentru Comunicarea Strategică și Contracurare a Dezinformării, Centrul Național de Management al Crizelor, în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative, precum și cu alte autorități de suport pentru măsurile corespunzătoare, autoritățile administrației publice centrale și locale în parte ce-i vizează;

47.2 întreprinderea măsurilor necesare în vederea disponibilizării sistemului național de apărare, de a planifica, pregăti, conduce și desfășura acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv o operație militară de înaltă intensitate.

47.3 îndeplinirea angajamentelor internaționale asumate, prin participarea la misiuni și operații internaționale cu contingente și personal militar și civil al autorităților de resort.

47.4 întrebuintarea sistemului național de apărare pentru realizarea altor sarcini, în cazuri stabilite de legislație, în funcție de disponibilitatea capacităților și a resurselor.

47.5 asigurarea, la necesitate, și disponibilizarea tuturor instrumentelor puterii de stat și mobilizarea tuturor resurselor naționale.

47.6 protecția și pregătirea populației pentru apărarea prin asigurarea unui nivel de educație preventivă, instruire în domeniu apărării și implicarea activă în procesul de organizare a apărării naționale.

48. Prin implementarea Programului SNA va fi realizat obiectivul fundamental al acestuia de ***dezvoltare unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației constituționale.*** Sistemul de apărare va fi integrat progresiv în structurile europene, contribuind la asigurarea securității durabile a țării.

49. Resursele financiare, tehnico-materiale și umane necesare implementării Programului SNA sunt estimate prin costuri în cadrul Planului de Acțiuni (Fig. 8). În plus față de costurile directe legate de implementare, pot exista și costuri indirecte, cum ar fi costurile administrative și costurile acoperite nemijlocit de partenerii de dezvoltare

50. Ministerul Apărării urmărește asigurarea repartizării resurselor financiare conform standardelor internaționale, și anume: cheltuieli de personal de aproximativ 30% din alocații, cheltuieli curente de aproximativ 20% și cheltuieli pentru investiții și dezvoltare de aproximativ 50% din bugetul total. Totuși, repartizarea pe capitole de cheltuieli depinde în mare măsură de politicile promovate de stat, în funcție de prioritățile de finanțare, precum și de circumstanțele generate de modificările climatului de securitate regional, care pot impune ajustarea Planului de Acțiuni la nivelul autorităților publice de specialitate.

Nr.	Obiectivul Specific	Codul Pr. Bugetar	Total costuri mii lei	Costuri pe ani (mii lei)				
				2026	2027	2028	2029	2030
1.	OS 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030	3101 3104 3106	3.359.100,10	733.997,40	1.260.536,20	1.363.356,30	605,10	605,10
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.710.400,60	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	1.648.699,50	-	-	-	-	-
2.	OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030	3106 3104 3504	312.082,00	61.992,40	71.421,40	70.697,20	53.985,50	53.985,50
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	303.742,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	8.340,00	-	-	-	-	-
3.	OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	5001 3104 5009 3106 3505	28.423,80	7.935,10	12.154,60	7.495,50	419,30	419,30
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	28.423,80	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
4.	OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de reziliență	3101 3104 3106 4012 0302 0301	40.403,30	13.132,00	7.055,20	6.942,90	6.636,60	6.636,60
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	4.214,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	Parteneri de dezvoltare	36.189,10	-	-	-	-	-
5.	OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional	3104	5.686,00	2.652,00	2.424,00	50,00	200,00	360,00

	la cel puțin 70%, până în 2030							
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	5.686,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
6.	OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029	3101	1.473,70	536,70	328,80	328,80	139,70	139,70
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.473,70	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
7.	OS 1.7 Dezvoltarea capacităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetice în capacitățile de apărare întrunite, până în 2029	5011 3104 3106 3504 1504	90.869,90	23.310,40	23.854,60	23.513,10	10.895,90	9.295,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	3.360,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	Parteneri de dezvoltare	45.000,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>		42.509,70	-	-	-	-	-
8.	OS 1.8 Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizarea integrată și de intervenție, până în 2029	3601 3104 0301 3504 3106 5010 0602	326.396,30	35.774,10	39.037,20	46.783,40	25.154,00	179.647,60
9.	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	79.950,70	-	-	-	-	-
10.	<i>Costuri asistență externă</i>	Banca Mondială	23.745,60	-	-	-	-	-
11.	<i>Costuri neacoperite</i>	-	222.700,00	-	-	-	-	-
12.	OS 1.9 Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor înșușite din evoluțiile contextului regional de securitate în	3104 8810 3101 3504 3106 8601 8801	88.933,50	24.307,50	21.446,50	20.594,10	20.792,70	1.792,70

	proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027							
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	67.933,50	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	NATO, DEEP	vfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	21.000,00	-	-	-	-	-
13.	OS 1.10 Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028	8004 8005 8010	2.255,40	146,60	1.296,60	721,60	90,60	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	439,80	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	OMS Fonduri Pandemice	1.815,60	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
14.	OS 2.1 Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027	3101 3104 8503	1.671,20	1.482,20	189,00	-	-	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.482,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	189,00	-	-	-	-	-
15.	OS 2.2 Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030	3104 8801 3101 8810	207.510,20	540,40	54.148,60	50.979,50	50.979,50	50.862,20
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	7.510,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	200.000,00	-	-	-	-	-
16.	OS 2.3 Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, până în 2027	3101 5001 5016	1.775,60	527,80	594,60	653,20	-	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.775,60	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
17.	OS 2.4 Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul	0601 3101 3104 5011	13.861,50	3.234,00	3.234,00	3.234,00	3.025,90	1.133,60

	securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2028							
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	13.861,50	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	NATO, DCB Fondul Fiduciar, Comun NATO EUPM	yfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
18.	OS 3.1 Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până în 2028	3106 3104	4.602,00	1.400,40	1.400,40	1.400,40	200,4	200,4
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	4.602,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
19.	OS 3.2 Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030	0809 0302 3101 0809 3104 8503	3.322,80	523,70	528,40	756,90	756,90	756,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	3.322,80	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
20.	OS 3.3 Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, până în 2029	3101 0601 3104	54.468,00	11.000,40	10.806,90	10.926,90	10.806,90	10.926,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	24.468,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	30.000,00	-	-	-	-	-
21.	OS 3.4 Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării	3104 3101 8501 8504	92.210,00	6.819,60	6.330,50	66.330,50	6.474,70	6.254,70

	femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030	8502 9013						
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	32.210,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	UNFPA UN Women OIM Consiliul Europei	60.000,00	-	-	-	-	-
		NATO PDP UN WOMAN	vfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
22.	OS 4.1 Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029	3101 3104	139,00	27,80	27,80	27,80	27,80	27,80
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	139,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
23.	OS 4.2 Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029	5001	415,8	207,9	207,9	-	-	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	415,8	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
24.	OS 4.3 Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2027	3104 3101	1.663,30	623,80	415,80	207,90	207,90	207,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.663,30	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
25.	OS 4.4 Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029	3104 3101	8.005,40	2.570,30	2.155,00	2.155,00	725,20	399,90

	Costuri acoperite în CBTM	-	3.217,40	-	-	-	-	-
	Costuri asistență externă	NATO, DCB	vfd	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	4.788,00	-	-	-	-	-
26.	OS 4.5 Modernizarea, protecția și preservarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029	3104 6402 3505 3504 8501 8502 8503 3602 5810 5801 5803	5.655.819,80	1.133.497,40	3.351.856,00	812.480,60	179.155,50	178.830,30
	Costuri acoperite în CBTM	-	1.855.261,20	-	-	-	-	-
	Costuri asistență externă	Parteneri de dezvoltare USAID	3.550.638,10	-	-	-	-	-
		Secretariatul Comunității Energetice	vfd	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	Parteneri de dezvoltare identificați	249.920,50	-	-	-	-	-
27.	OS 5.1 Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030	3504	25.480,00	-	6.370,00	6.370,00	6.370,00	6.370,00
	Costuri acoperite în CBTM	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri asistență externă	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	25.480,00	-	-	-	-	-
28.	OS 5.2 Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030	3104 3106	374.600,00	33.100,00	34.600,00	34.600,00	135.900,00	136.400,00
	Costuri acoperite în CBTM	-	173.000,00	-	-	-	-	-
	Costuri asistență externă	UE/PSAC Trust Fund	7.500,00	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	Parteneri de dezvoltare	194.100,00	-	-	-	-	-
	Total		10.609.979,70	2.074.885,80	4.889.676,90	2.509.289,90	492.666,80	643.460,30

Figura 9. Distribuirea costurilor estimate de implementarea a programului pe obiective și ani de implementare
Sursa: Ministerul Apărării

51. Costurile Programului vor fi integrate în procesul de planificare bugetară multianuală, în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale, prin intermediul Cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM), elaborat de Ministerul Finanțelor în colaborare cu autoritățile publice responsabile. Odată cu finalizarea analizei privind acoperirea financiară și eventualele deficite pentru realizarea acțiunilor planificate în Agenda de reformă, precum și pentru implementarea Programului SNA, *Tabelul privind distribuirea costurilor estimate de implementarea programului pe obiective și ani de implementare* (Fig. 9) va fi ajustat conform CBTM (2026-2028).

52. Prevederile Programului SNA privind dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate vor fi detaliate, cuantificate și estimate financiar în Planul de dezvoltare a capabilităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forță - 2035), precum și în Strategia Militară a Republicii Moldova și programul de implementare a acesteia. Totodată, în Planul de acțiuni se regăsesc unele acțiuni cu referire la modernizarea și dezvoltarea apărării transpuse din Planul Național de Dezvoltare (2026-2028).

53. Dat fiind gradul multidimensional și complex al obiectivelor și măsurilor cuprinse în document, implementarea acestora într-un mod eficient necesită o abordare bazată pe sinergia și complementaritatea, precum și utilizarea coordonată a resurselor financiare, atât cele bugetare, cât și cele atrase din surse externe.

54. Finanțarea va fi asigurată de autoritățile responsabile, în conformitate cu resursele planificate pe termen mediu și bugetul anual, garantând un management integrat și orientat spre rezultate, care să consolideze capacitatea și eficiența sistemului național de apărare.

Capitolul VIII.

AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

55. Responsabilitatea principală pentru coordonarea procesului de monitorizare a implementării *Programului* revine Ministerului Apărării.

56. Responsabilități specifice, conexe implementării Programului sunt atribuite Parlamentului, prin intermediul Comisiei pentru securitate națională, apărarea și ordine publică, Serviciului Consiliului Național de Securitate din Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative, și anume: Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciului Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Ministerului Mediului, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Energiei, Ministerului Sănătății, Ministerului Culturii, Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării, Centrului Național de Management al Crizelor și alte autorități de suport pentru măsurile corespunzătoare.

57. Guvernul va răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională în limitele împuternicirilor prevăzute de legislație.

58. Cancelaria de Stat va consolida în continuare reziliența statului și a societății, coordonarea răspunsului la interferențele hibride și comunicarea strategică a statului.

59. Parlamentul, prin intermediul Comisiei pentru securitate națională, apărare și ordine publică va asigura reglementarea legislativă și exercită controlul parlamentar în domeniul apărării naționale în formele și în limitele prevăzute de Constituție.

60. Președintele, în calitate de Comandantul Suprem al Forțelor Armate, poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative. Pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de organ consultativ, activează, pe timp de pace, Consiliul Național de Securitate, care elaborează și prezintă recomandări în probleme ce țin de asigurarea apărării naționale.

61. Ministerul Apărării, prin organizarea, conducerea, coordonarea și desfășurarea activităților în domeniul apărării naționale și securității militare, contribuie la consolidarea capacității de apărare a statului, precum și asigură funcționarea eficientă a sistemului de apărare.

62. Ministerul Afacerilor Externe, contribuie la consolidarea poziției Republicii Moldova pe plan internațional prin reprezentarea Republicii Moldova în organizațiile internaționale, prin asigurarea comunicării și consolidarea coordonării cu aliații și prin conducerea eforturilor diplomatice de prevenire și gestionare a crizelor, semnarea parteneriatelor strategice în domeniul securității și apărării și, asigurarea cooperării cu organizațiile internaționale întru respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale.

63. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării coordonează acțiunile sistemului de măsuri economice pentru situații de criză, prin elaborarea în prealabil, pe timp de pace, a Planului de Mobilizare a Economiei Naționale, sprijinirii și mobilizării industriei, tranziției la producția de război, sprijinirea cercetării, precum și sprijinirea industriei pe piețele externe.

64. Ministerul Afacerilor Interne sprijină eforturile de apărare ale statului, prin menținerea securității interne, inclusiv prin contracararea interferențelor hibride care amenință securitatea internă, prin sistemul integrat de salvare, prin asigurarea gestionării eficiente a crizelor, a protecției populației, a pregătirii civile pentru situații de urgență și a protecției împotriva incendiilor, a apărării teritoriale, asigurarea componentelor Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale, prin asigurarea păstrării și evidența bunurilor pentru completarea rezervelor de mobilizare.

65. Agenția Rezerve Materiale în calitate de autoritate administrativă în subordinea Ministerului Afacerilor Interne asigură completarea, depozitarea, gestionarea bunurilor materiale din rezervele de stat și de mobilizare, în vederea implementării politicii statului în domeniul rezervelor de stat și de mobilizare.

66. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale asigură infrastructură de transport civil pentru a sprijini mișcările Forțelor Armate/Forțelor destinate apărării

naționale pe teritoriul național, prin asigurarea activităților de pregătire pentru apărarea teritorială.

67. Ministerul Finanțelor asigură coordonarea generală a procesului bugetar, inclusiv și finanțării apărării, elaborării și implementării politicii bugetar-fiscale, elaborării legii bugetului de stat pe anul respectiv și procesarea bugetului de stat în caz de asediu sau de război, gestionării mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național, a componentelor forțelor armate/forțelor destinate apărării naționale, asigurarea finanțării activităților pentru administrarea rezervelor de stat și de mobilizare.

68. Ministerul Energiei este responsabil de realizarea măsurilor necesare în vederea asigurării securității energetice a țării, inclusiv a stocurilor de combustibili pentru Forțele Armate/forțele destinate apărării.

69. Ministerul Sănătății răspunde de asigurarea protecției sănătății publice și asigurării serviciilor de sănătate pentru populația civilă, precum și, în cazul epuizării capacităților militare, de sprijinirea forțelor destinate apărării și a structurilor de securitate ale statului.

70. Ministerul Justiției contribuie la menținerea stabilității și calității legislației, la respectarea principiului supremației legii, la monitorizarea implementării legislației întru apărarea ordinii de drept și a drepturilor și libertăților cetățenești.

71. Ministerul Educației și Cercetării contribuie la sprijinirea educației, cercetării și dezvoltării, prin intermediul Agenției Naționale de Cercetare și Dezvoltare, și prin asigurarea pregătirii cetățenilor pentru apărarea națională.

72. Ministerul Muncii și Protecției Sociale contribuie la asigurarea măsurilor de protecție socială efectivului/personalului forțelor destinate apărării naționale și celor încorporați în serviciul militar la mobilizare, și la alte măsuri conform legislației.

73. Ministerul Mediului răspunde de asigurarea măsurilor de protecția mediului, prin fortificarea rezilienței climatice și gestionarea eficientă a resurselor naturale.

74. Ministerul Culturii contribuie prin informarea/colaborarea cu forțele destinate apărării privind necesitatea protejării patrimoniului cultural imobil (monumentele istorice, monumentele de for public, siturile arheologice) și patrimoniului cultural mobil de pe teritoriul Republicii Moldova.

75. Serviciul de Securitate și Informație răspunde de asigurarea protecției informațiilor clasificate și asigurarea componentelor forțelor destinate apărării naționale.

76. Serviciul de Protecție și Pază de Stat, participă la coordonarea și fortificarea sistemului integrat de securitate a persoanelor beneficiare de protecție de stat în contextul menținerii regimului stării de asediu sau de război și asigurarea componentelor forțelor destinate apărării naționale.

77. Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării răspunde de consolidarea și îmbunătățirea eforturilor interinstituționale pentru asigurarea securității spațiului informațional în fața dezinformării, acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine, care prezintă pericol sau pot periclita

realizarea intereselor naționale sau atentează la securitatea națională, precum și creșterea gradului de reziliență societală în fața amenințărilor la adresa spațiului informațional.

78. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare participă în procesul de coordonare gestionării produselor alimentare, bunurilor materiale din rezervele de mobilizare și a tehnicii speciale necesare Forțelor destinate apărării naționale în timpul stării de asediu și război.

79. Centrul Național de Management al Crizelor asigură elaborarea, cu sprijinul instituțiilor principale și în coordonare cu Consiliul Național de Securitate, elaborarea evaluării naționale de risc, materialelor de informare, evaluare și previziune strategică în domeniul managementului amenințărilor ce pot declanșa crize sau crize majore, modului de răspuns, monitorizarea implementării lecțiilor identificate, precum și colectarea informațiilor furnizate de instituțiile principale și de cele de sprijin pentru întocmirea imaginii situaționale integrate la nivel național.

80. Administrația publică locală, participă la asigurarea implementării măsurilor privind pregătirea cetățenilor, economiei și a teritoriului pentru apărare.

81. Agenția pentru securitate cibernetică (ASC) în calitate de autoritate responsabilă de gestionarea crizelor în domeniul securității cibernetice la nivel național, având misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetice, contribuie la asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului.

82. Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC) din subordinea Cancelariei de Stat, răspunde de protejarea funcționării infrastructurii informaționale critice a statului, protecția informațiilor clasificate în cadrul sistemelor informatice și de comunicații și criptografice, precum și asigură comunicarea de urgență și securitatea comunicațiilor guvernamentale prin sisteme de navigație prin satelit.

83. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM) sprijină comunicarea electronică a forțelor destinate apărării naționale și asigură funcționarea infrastructurii de comunicații critice de stat.

Capitolul IX.

PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

84. Procesul de **monitorizare și raportare** se va realiza pe parcursul perioadei de implementare a prezentului Program în vederea stabilirii gradului de realizare a acțiunilor, de conformitate a acțiunilor întreprinse cu cele planificate, a identificării cauzelor nerealizării în termen a acțiunilor planificate și a modificărilor pentru îmbunătățirea procesului de implementare.

85. Cadrul de monitorizare și raportare va fi structurat în două faze principale:

85.1 Raportarea anuală a progresului

85.2 Evaluarea finală a Programului.

86. Autoritățile responsabile de implementarea Programului prezintă Ministerului Apărării anual, până la data de 25 ianuarie a fiecărui an, informația despre executarea, în anul trecut, a Planului de acțiuni pentru anii 2026-2030, conform domeniilor de competențe. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, rolul de executor de bază al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate. Executorul de bază va generaliza informațiile co-executorilor și o va prezenta Ministerului Apărării. Rapoartele de progres trebuie să ofere inclusiv date cantitative cu privire la progresul realizării obiectivelor specifice și al indicatorilor de rezultat.

87. Rezultatele implementării vor fi incluse în raportul de progres privind realizarea Planului 2026-2030 prezentat Guvernului, Președintelui și Parlamentului, care se elaborează anual de către Ministerul Apărării, în baza informațiilor prezentate de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementare. Termenul-limită pentru transmiterea raportului de progres de către Ministerul Apărării este data de 25 februarie a fiecărui an, iar expedierea datelor și a rapoartelor se realizează prin intermediul sistemului informatic de monitorizare, pentru a asigura uniformitatea, transparența și accesibilitatea informațiilor.

88. Procesul de evaluare va fi desfășurat pentru crearea unei imagini obiective bazate pe relevanța, efectivitatea, eficiența, durabilitatea și impactul prezentului Program, care va fi întocmit după finalizarea perioadei de realizare a Programului, în anul 2031, care coincide cu prima etapă de implementare a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034. Ministerul Apărării va prezenta raportul de evaluare finală Guvernului, Președintelui și Parlamentului până la data de 15 aprilie 2031.

89. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare a prezentului Program, rapoartele anuale de progres, precum și raportul final de evaluare vor fi publicate pe site web oficial al Ministerului Apărării.

90. Până la aprobarea și publicarea rapoartelor de monitorizare și evaluare pe site-ul web oficial al ministerului, acestea vor fi supuse coordonării cu Cancelaria de Stat, în conformitate cu prevederile pct. 81 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.